

इतुंबाहा: म्युजियम सर्वसाधारणको लागि खुल्ला

काठमाडौँ - काठमाडौँको मध्य भागमा रहेको प्रसिद्ध इतुंबहाल क्षेत्रमा नेपाल मन्दलका कला, संस्कृति र जनजीवन भल्कने खालको विषयवस्तु समेटेर म्युजियम स्थापना भएको छ , जसको उद्घाट काठमाडौँ महानगरपालिकाका पूर्व नगर प्रमुख विद्यासुन्दर शाक्यले उद्घाटन गर्दै शुभारम्भ गरेका छन् । म्युजियममा नेपाल मन्दलका बौद्ध तथा नेवारी कला संस्कृतिसँग सम्बन्धित सामग्रीहरु प्रदर्शन गरिएको छ । यो म्युजियम उपत्यकाकै नाम चलेको प्रसिद्ध बुद्ध बहालको रुपमा रहेको इतुंबाहा: रहेको छ । सो अवसरमा एक प्रेस विज्ञप्तिसमेत जारी गरेको छ, जसको पूर्ण पाठ तल प्रस्तुत छ ।

सर्वप्रथम हाम्रो निमन्त्रणालाई स्वीकार गरी यस इतुंबाहा: म्युजियमको उद्घाटन समारोहमा उपस्थिति हुनुभएकोमा सम्पूर्ण सञ्चारकर्मी साथीहरुमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

काठमाडौँ उपत्यकाका महाविहारमध्ये एक इतुंबाहा: अर्थात “भाष्करदेव संस्कारित केशचन्द्रकृत पारावत् महाविहार ऐतिहासिक विशेषता भएको प्रसिद्ध एवं पुरातात्विक महत्व बोकेको प्रमुख महाविहार हो । इतुंबहाललाई कान्तिपुरका विहारमध्येको सबैभन्दा ठुलो र पुरानो महाविहार मानिन्छ । प्राचीन इतिहास बोकेको इतुंबाहा: आफैमा सिंगो सङ्ग्रहालय हो ।

। यस महाविहारमा नेवार बौद्ध धर्मात्मवीहरुसँग सम्बन्धित इतिहास, संस्कृति, रहनसहन, महायान, वज्रयान बौद्धहरुको जीवनशैली, संस्कारसम्बन्धी क्रियाकलापहरु नियमित रुपमा सञ्चालन हुने गर्दछ ।

श्री भाष्करदेव संस्कारित केशचन्द्रकृत पारावत् महाविहारले इतुंबाहा:को ऐतिहासिक परम्परालाई कायम राख्न सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ । यसै क्रममा यस इतुंबाहा: म्युजियम तयार भएको छ । करीव दुई वर्षदेखिको अथक प्रयासपछि आज यस इतुम्बाहा: म्युजियमको उद्घाटन हुन गइरहेकोमा खुशी पनि व्यक्त गर्न चाहन्छु । यसलाई नेपालको पहिलो विहार संग्रहालय हो भन्दा अत्युक्ति नहोला ।

रुवेन सँगको सहकार्य इतुंबाहा: म्युजियम स्थापनाका लागि अमेरिकाको

न्युयोर्कस्थित रुवेन म्युजियम आर्टले यस समाजसँग सहकार्य गरेको छ । यसैगरी, इतुंबाहा समाजले गरेको यस म्युजियमको परिकल्पना लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयको म्युजिलियोजी एन्ड बुद्धिस्ट कलेक्सन प्रोग्रामसँग पनि सहकार्य गरेको हो ।

सन् १९९९ मा इतुम्बहाको आँग घरबाट हराएको पुष्पमालाले सुसज्जित अप्सरा (विद्याधर) अमेरिका पुगेको थियो । सन् २००३ मा रुवेन म्युजियमको सङ्ग्रहमा विद्याधर पनि थपियो । सामाजिक सञ्जालमार्फत्

सतर्क गराउने मञ्च लस्ट आर्टसमार्फत् रुवेन म्युजियम यस प्राचीन महत्व बोकेको

नेपाली वाणिज्य दुतावाससँग सहकार्य गरी विद्याधरलाई नेपाल फर्कायो ।

रुवेनले सामाजिक दायित्वअनुरूप इतुंबाहा: संरक्षण समाजसँग सिर्जनात्मक साभेदारी गरेको हो । यस म्युजियमको स्थापनामा लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयका लेक्चरर स्वस्ति राजभण्डारी र उहाँका विद्यार्थीसम्मिलित टिमको पनि महत्वपूर्ण भूमिका रहेको छ ।

मा अहिले तीन ग्यालरीमा एक सयभन्दा बढी ऐतिहासिक सामग्री प्रदर्शनमा राखिएको छ । विनष्ट हुने अवस्थामा भण्डारणमा रहेका यी पुरातात्विक महत्वको सामग्री संग्रह गरी सकेसम्म पहिलेकै अवस्थामा ल्याएर अभिलेखीकरण गरिएको छ । यसै क्रममा पाँच सयभन्दा बढी पुरातात्विक सामग्री पहिचान भए पनि हाललाई करीब एक सय पुरातात्विक सामग्री मात्र प्रदर्शनमा राखेका छौं । दशकौँदेखि भण्डारमा थुप्रिएका सामग्रीलाई नष्ट हुनबाट जोगाउन र यस्ता सामग्रीको पहिचान गरी आगामी पुस्तालाई पनि सम्पदा संरक्षण बारे जानकारी गराउने उद्देश्य यस सङ्ग्रहालयको रहेको छ । यसैगरी, इतुंबाहा: म्युजियमको

सामग्री विद्याधरको इतिहासबारे अवगत भयो । त्यसपछि रुवेनले तुरुन्तै यसको सत्यतथ्य बुझ्न अनुसन्धान गर्‍यो र विद्याधरलाई उसको पुरानै स्थान इतुम्बहालमा फिर्ता गर्न न्युयोर्कमा रहेको

एउटा सेक्सनले ‘मूर्त सम्पदाको संरक्षणमा सामूहिक जिम्मेवारी: हराएको र फिर्ता भएको सम्पदा’ को पनि जानकारी र जनचेतना गराउने प्रयास गरेको छ ।

अर्थतन्त्र

सिटिजन्स बैंकको आकर्षक वित्तीय विवरण सार्वजनिक

काठमाडौँ - सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेडले गत आ. व.०७९/८० को चौथो त्रैमासको वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्ने पहिलो वाणिज्य बैंक बनि आकर्षक वित्तीय विवरण सार्वजनिक गरेको छ । कम्पनीले मुनाफादेखि प्रतिशेयर आम्दानीसम्म वृद्धि गर्न सफल बनेको छ । अघिल्लो आर्थिक वर्षको चौथो त्रैमासको तुलनामा खराब कर्जा वृद्धि भएको देखिएपनि गत आर्थिक वर्षको तेश्रो त्रैमासको तुलनामा भने खराब कर्जा घटाउन बैंक सफल भएको जनाएको छ । गत आ. व.को तेश्रो त्रैमासमा बैंकको खराब कर्जा ३ दशमलव ९८ प्रतिशत रहेकोमा चौथो त्रैमासमा घट्दै ३ दशमलव १९ प्रतिशतमा झरेको छ । आर्थिक वर्ष ०७८/७९ को मुनाफाबाट नगद लाभांश मात्र वितरण गरेको कम्पनीको चुक्ता पुँजी वृद्धि नहुँदा खुद मुनाफाकै तुलनामा प्रतिशेयर आम्दानी पनि वृद्धि गर्न सफल हुनका साथै व्यवसाय वृद्धिमा पनि बैंकले सन्तोषजनक प्रदर्शन गरेको छ । समीक्षा अवधिमा निक्षेप १० दशमलव ५० प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने , कर्जा प्रवाह ६ दशमलव ९० प्रतिशतले वृद्धि भई सीडी रिसियो ८२ दशमलव ४० प्रतिशत पुगेको छ। यसबाट बैंकसँग कर्जा प्रवाहको लागि राम्रै तरलता रहेको बताइन्छ । सिटिजन्स बैंकको संचालक समितिको अध्यक्षमा बैंकका संस्थापक सीईओ, वरिष्ठ चार्टर्ड एकाउण्टेन्ट राजनसिंह भण्डारी र संचालक समितिका सदस्यमा प्रकाशचन्द्र मैनाली, विजयध्वज कार्की, प्रवलजंग पाण्डे,अनिल र ज्ञवाली र साजन शर्मा रहेका छन् ।

एक वर्षमा एक करोड १३ लाखको सिन्का आयात

काठमाडौँ- अर्थतन्त्रको मुख्य क्षेत्रमा उत्पादन पछा कुनै पनि मुलुकको अर्थतन्त्र उत्पादन बिना सुदृढ हुने अवस्था रहँदैन। अझ निरन्तर ठूलो व्यापार घाटा बेहोरिरहेको रहेको हाम्रोजस्तो मुलुकले उत्पादनमूलक अर्थव्यवस्थामा जोड दिनु अतिआवश्यक हुन्छ। तर हर्दा सामान्य लाग्ने वस्तुसमेत आयात गरेर उपभोग गर्नुपर्ने अवस्थाले मुलुकको उत्पादन क्षमता र स्तर एकदमै कमजोर रहेको पुष्टि भइरहेको छ।

भन्सार विभागले पछिल्लो समय सार्वजनिक गरेको आयात निर्यातको विवरणअनुसार मुलुकमा सामान्य प्रविधि र कच्चा पदार्थ प्रयोगमा उत्पादन हुने वस्तुसमेत ठूलो मात्रामा आयात भएको देखिन्छ । पछिल्लो समय विभागले सार्वजनिक गरेको तथ्याङ्गानुसार गत आर्थिक वर्षमा रु एक करोडभन्दा बढी मूल्यको दाँत कोट्याउने सिन्को (दुर्धार्पक) आयात भएको देखिन्छ ।

विभागका अनुसार गत आवमा रु एक करोड १३ लाख ३७ हजार मूल्य बराबरको दाँत कोट्याउने सिन्को आयात भएको छ । बाँस र काठबाट बनेको यस्तो सिन्का मुख्यतया चीनबाट भित्रिने गरेको।

त्यस्तै करिब रु एक करोड बराबरको कपडा भण्ड्याउने ह्याङ्गर आयात भएको छ। विभागका अनुसार गत आवमा दुई करोड पाँच लाख ४९ हजार मूल्य बराबरको ह्याङ्गर निर्यात पनि भएको छ।

विभागका अनुसार गत आवमा लुगा सिउने सियो र सेप्टी पिनको आयातमा रु दुई करोडभन्दा बढी रकम बाहिरिएको छ । गत आवमा रु एक करोड ७३ लाख ९१ हजारको सेप्टी पिन र रु ६३ लाख १० हजार मूल्य बराबरको सियो आयात भएको छ । जसबाट सरकारले रु ६७ लाख ४९ हजार बराबरको राजस्व सङ्कलन गरेको छ।

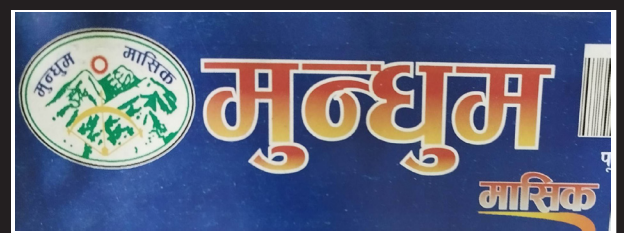
विभिन्न यन्त्र उपकरण तथा सवारी साधनमा प्रयोग हुने नटबोल्ड र पेचकिलाजन्य वस्तु आयातमा समेत अझै रकम मुलुकबाट बाहिरिरहेको छ। सार्वजनिक विवरणअनुसार गत आवमा रु एक अर्बभन्दा बढी मूल्यको फलाम तथा स्टिलका नटबोल्ड आयात भएका छन्।

एक वर्षमा एक अर्ब २६ करोड ५४ लाखभन्दा बढी मूल्य बराबरका पेचकिला (स्कू) तथा बोल्ड र रु १४ करोड ९४ लाख ३५ हजार मूल्य बराबरको नट आयात भएको छ । विभागका अनुसार गत आवमा १५ करोड ८५ लाख बराबरको फलाम तथा स्टिलको किला

कुकुरको विवाहमा १८ लाख खर्च

जाकर्ता - इन्डोनेसियामा दुई महिलाले आफ्नो कुकुरहरूको निकै भव्य ढंगले विवाह गरिदिएका छन् । सो घटनाको व्यापक आलोचना भए पछि दुवैले माफीसमेत माग्न बाध्य भएको समाचार बाहिर आएको छ । इन्डोनेसियाको राजधानी जकार्ताको एउटा मल अलास्का मालामुट दुई कुकुरहरूको विवाह गराइएको थियो । दुई कुकुरको परम्परागत जाभानीज पहिरन लगाएका आफ्ना मालिक र आफन्तहरूको उपस्थितिमा सो विवाह भएको थियो। कुकुरको विवाहमा करिब १८ लाख रुपैयाँ खर्च भएको थियो ।

ती कुकुरको बिहेको खबरले सामाजिक सञ्जालमा हंगामा मच्चायो, जाभानीज संस्कृति अनुसार कुकुरसँग विवाह गरेकोमा सामाजिक सञ्जालमा मानिसहरू आक्रोशित भएका थिए। त्यसपछि मालिकले अगाडि आएर माफी मागेको थियो । लुना कुकुरकी मालिकनी इन्दिरा रत्न सारीले बुधवार इन्डोनेसियाली जनतासँग माफी मागेकी छिन् । संसारको चौथो सबैभन्दा धेरै जनसंख्या भएको देशमा धनको दिखावटी प्रदर्शनलाई तिरस्कार गरिएको छ। विश्व बैंकले इन्डोनेसियाका २७ करोड मानिसमध्ये एक दशांश अझै गरिबीको रेखामुनि रहेको बताएको छ ।

भाषा- लिपी, संस्कार-संस्कृति, धर्म-कर्म लगायतका विविध पक्ष बारे जानकारी लिन “मुन्धुम मासिक” खोजीखोजी पढौ !!

मणिपुर.....

मणिपुरका कुकी र मेटेई दुवैको मानवअधिकारको घोर उल्लङ्घन भएको छ, तर थप हिसालाई रोक्नको लागि गम्भीर कदम र उपाय गर्न भारत सरकार र राज्य सरकार किन मौन छ ?

नेपालमा पनि धेरै आदिवासी समूहहरूलाई उनीहरूको परम्परागत खाना बानीहरू पालना गर्न प्रतिबन्ध लगाइएको छ, जसको अर्थ लोकतन्त्रलाई सर्वोच्च निकायहरूमा शासनको मुख्य प्रतीक भनिने देशमा भेदभावपूर्ण नीतिहरू लागू गर्नु हो ।

नेपालमा प्रजातन्त्र र मानवअधिकारको घोषणापछि दलित समुदायले सबैभन्दा बढी भेदभावपूर्ण व्यवहार भोगेको छ र यदि दलितले यस मामिलामा आवाज उठाएर विरोध गर्ने हो भने यहाँको राष्ट्रको हालत के होला ? यस घटनाबाट नेपालले के पाउ सिकने र त्यस्ता घटनालाई कसरी रोक्न सक्छ भन्ने प्रमुख चिन्ताको विषय हो ।

सडक आन्दोलनमा जाने चेतावनी

काठमाडौँ - तामाङ घेदुङ संघले अधिवक्ता शीतल पाण्डेलाई तत्काल पक्राउ नगरे सडक आन्दोलनमा जाने चेतावनी दिएको छ । अधिवक्ता पाण्डेविरुद्ध पक्राउ पुर्जी जारी भैसकेको छ। तर, प्रहरी प्रशासनले पाण्डेलाई पक्राउ गर्न ढिलाई गरेको भन्दै संघले तत्काल पक्राउ नगरे सडक आन्दोलनमा जाने चेतावनी दिएको हो।

आज पत्रकार सम्मेलन गर्दै संघले मगर समुदायले जाहेरी दिइसकेको अवस्थामा पनि सरकारले पक्राउ नगरेको आरोप लगाउँदै अविलम्ब पक्राउ नगरे आन्दोलन गर्ने संघका अध्यक्ष मोहन गोलेले बताए । अधिवक्ता पाण्डेले तामाङ, मगर समुदायलाई अपराधी करार गर्ने किसिमको अभिव्यक्ति दिएको संघले आरोप लगाएको छ । उनलाई हालसम्म पक्राउ नगरिएको प्रति संघले आपत्ति जनाउँदै कारवाहीको माग गरेको छ ।अधिवक्ता पाण्डेले प्राइम टिभीमा दिएको अन्तरवार्ताको अभिव्यक्ति तामाङ समुदायमा परम्परादेखि चलिआएको संस्कार, परम्परागत अभ्यास तथा रीतिरिवाजमा

दाजुबहिनीबीच पवित्र सम्बन्ध हुनेमा निज अधिवक्ता भगवती पाण्डे र प्राइम टेलिभिजनका कार्यक्रम प्रस्तोता दिक्पाल कार्कीले विवाहवारी चल्ने भनी दिएको अभिव्यक्ति आफैमा गैरजिम्मेवारपूर्ण तथा शान्तिपूर्वक चलिरेहेको सामाजिक मान्यता तथा सामाजिक सद्भावमा खलल पुर्याउने किसिमको रहेको संघले जारी गरेको विज्ञप्तिमा उल्लेख छ ।

‘तामाङ, मगर लगायत आदिवासी समुदायलाई एक जनावर पशुसँग तुलना गरी समस्त समुदायलाई अपराधीकरण गर्ने हेतुले दिएको भ्रामक अभिव्यक्ति हाम्रो स्वतन्त्रता, सम्मानपूर्वक वाँच्न पाउने संवैधानिक हकको प्रतिकूल रहनुका साथै यसले हाम्रो आत्मस्वाभिमानमा गम्भीर ठेस पुगेको हुँदा हामी, कडा शब्दमा यसको घोर भर्त्सना र निन्दा गर्दछौ’, महासचिव काजिमान थिङ तामाङले जारी विज्ञप्तिमा भनिएको छ ।

पाण्डेलाई सामाजिक सञ्जालमार्फत आत्माआलोचना गर्ने पर्याप्त समय दिँदा पनि अटेर गरेको संघको भनाइ छ ।

“मातृभाषाको उन्नति नगर्ने जातिको पतन र विनाश हुन धेरैबेर लाग्दैन ।”
- बाल गंगाधर तिलक

“नारी मात्र पुरुषको पत्नी होइनन्, उनी राजनीतिक नेता, कार्यकर्ता पनि हुन् ।”
- कृष्णकाया

सम्पादकीय

प्रतिपक्षको भूमिका अपरिहार्य

देशको वर्तमान राजनीतिक अवस्था जति अस्थिरता तर्फ उन्मुख बन्ने सम्भावना छ, त्यति नै कालोबजारी, घुसखोरी, भ्रष्टाचारी, तस्करी मौलाउने गरेको छ । यसै सन्दर्भमा वर्तमान दश दलीय सरकारको नेतृत्व गरेका प्रधानमन्त्री तथा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी माओवादी केन्द्रको अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड नेतृत्वको सरकार गठन भए यता क्रमशः राष्ट्रद्रोही, जनद्रोही जस्ता भ्रष्टाचार, घुसखोरी कमिशनखोर तस्करीको पोका खोतल्ने काम भईरहेको छ । ती मध्ये पहिलो गैर भुटानी नागरिक शरणार्थी प्रकरण, दोस्रो ललिता निवास जग्गा प्रकरण पछिल्लो पटक अर्थात भर्खरै त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलमा भएको १ क्वीन्टल सुन तस्करी काण्ड नै हुन् । यी, मध्ये पहिलो भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा देशका ठूलै राजनीतिक दल सम्बद्ध नेता, कार्यकर्ता देखि विशिष्ट श्रेणीका कर्मचारी पक्राउ परी कारवाहीको दायरामा छन् । त कति अभै फरार नै रहेका छन् । त्यस्तै ललिता निवास प्रकरणमा पनि आरोपी संलग्नहरूलाई धमाधम पक्राउ गरी कारवाहीको दायरामा ल्याइरहेको छ । यो दुवै घटनामा संलग्न व्यक्तिहरूलाई हेर्ने हो भने, धेरै राजनीतिकर्मी के निकट र इशारामा भएको प्रष्ट देखिन्छ । त्यस्तै ही घटनाले नेपालका सत्तारूढ हुन वा विपक्ष कोही पनि जनपक्षीय भन्दा पनि व्यक्तिगत स्वार्थ सिद्धिकै निम्ति राजनीतिमा संलग्न भएको पुष्टि पनि हुन्छ । यस्ता परिघटनाले आमनेपाली नागरिकका चाहना र भावना प्रति ठेस लागेको छ । यसलाई देशको विकास, समृद्धि अनि आमनागरिकको सेवा, सुविधा र अपेक्षालाई पूर्ण रूपले तिलाञ्जली दिइएको प्रमाणको रूपमा पनि लिन सकिन्छ । यस्ता प्रकरण र काण्डले आमनागरिकका मताधिकारको अपमान हुनका साथै गैर जिम्मेवार भएको पुष्टि गरेको छ । अतः त्यस तर्फ वर्तमान सरकार, दश दलीय गठबन्धन राजनीतिक दल र प्रतिपक्षसमेत जवाफदेही हुनु जरुरी छ । अन्यथा भोलि आउने चुनावमा ती गैर जिम्मेवार राजनीतिक दल संबद्ध नेता, कार्यकर्ता अनि राष्ट्रसेवक भनिने कर्मचारी तन्त्रले समेत सबैभन्दा पहिला राष्ट्र, राष्ट्रियतासँगै आमनागरिकको अपेक्षा प्रति सचेत र सजग हुनै पर्दछ । यता भर्खरै त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलबाट भएको १०० केजी सुन तस्करी काण्डमा संलग्न सामान्य व्याक्तहरूलाई मात्र कारवाहीको दायरामा नलिई सुक्ष्म ढंगले त्यसको अनुसन्धान गरी- गराई सुन तस्करी काण्डका मालिक वा नाईकेलाई पत्ता लगाई सदाको निम्ति तस्करी बन्द गराउने कार्यमा सरकार र सम्बद्ध निकाय लागि पर्नु अत्यावश्यक छ । यस काण्डलाई प्रतिपक्षले मुद्दा बनाई संघीय संसद प्रतिनिधिसभा र राष्ट्रियसभा अवरोध गर्नु मनासिव मान्न सकिन्न किनकि त्यस्ता कालोबजारी, घुसखोरी, भ्रष्टाचारी तस्करी जस्ता कुकार्य गर्ने राष्ट्र र आम नागरिककै शत्रु भएकाले तिनको जरेदेखि खोजतलासका लागि आवश्यक परामर्श, छलफल गरी तिनलाई कानुनी कठघरामा उभ्याउन सरकारको मात्र उत्तरदायित्व नभई प्रतिपक्षको भूमिका पनि अपरिहार्य छ । ताकि संसद अवरोध सँगै वहिष्कारगरेर मात्र समस्या

नेपाल आर्मी, इण्डियन आर्मी, ब्रिटिस आर्मी, सिंगापुर प्रहरीलगायत विभिन्न शारीरिक फिटनेशको लागि हामीलाई सम्झनुहोस् ।

पटक-पटक मन्त्री बनेका कमल थापा आर्मीको नाममा धमिलो पानीमा माछा मार्न खोज्दै !

अनुसा थापा

राजतन्त्र हटाउनका लागि सात राजनीतिक दलले २०६२-६३ सालमा १९ दिन आन्दोलन गरेका थिए । त्यतिबेला गृहमन्त्री कमल थापाले सम्हालेका थिए । उनले राजाको विरोधमा उत्रिएका हरेकलाई गोली ठोकन आदेश दिए । बच्चा होस् या बुढा, राजाको विरोधमा उत्रिनेलाई सिधै गोली ठोकन उनले भने । उनको आदेश प्रहरीले नटेर्ने कुरा भएन् । प्रहरीले धमाधम गोली चलाउन थाल्यो । जसले गर्दा हजारौं घाइते भए र सयौं शहिद । तर, जनताको अगाडि कसैको केही लागेन् ।

जनता मन तयार भए तर उनीहरु आन्दोलनबाट ब्याक हटेनन् । राजाले लिएको जनताको नासो जनतालाई नै फिर्ता दिनुपर्छ । नेपालमा राजतन्त्र चाँहिदैन भनेर सब सडकमा ओइरिए । कमल थापाले जनता मोरेर आफ्नो सत्ता टिकाउन खोजेका थिए । जनताको अगाडि राजा ज्ञानेन्द्र त भुक्नुपर्छ भने उनको पनि केही लागेन् । दरबार छोडेर राजा जंगलमा गएर बस्नुपरेको छ । त्यो बेला मन्त्री खानेहरूलाई देश निकाला गर्नुपर्छ भनेर व्यापक आवाज उठेको थियो ।

मन्त्रीहरुको घरघरमा पुगेर ढुंगामुढा गरियो । अफ्र कमल थापासंग त जनता यति अकोशित थिए कि उनलाई त बाटो हिँड्न पनि महामुश्किल थियो । त्यसको एकाध वर्ष उनी कही निस्किएनन् । कार्यक्रममा पनि सहभागी भएनन्, घरबाट बाहिर पनि निस्किएनन् । जनतालाई दबाउन खोज्दा के हुँदो रहेछ ? भन्ने त त्यतिबेला देखिहालियो । जनतामाथि शासन चलाउन खोज्दाको परिणाम राजा र त्यतिबेलाका मन्त्रीहरुले अभै भोगिरहेका छन् । अभैपनि राजतन्त्र चाहिन्छ भनेर उनी आवाज उठाउँदै हिँडेका छन् ।

देशमा राजा नै चाहिन्छ, संघीयता हटाउनुपर्छ, हिन्दुराज्य कायम गर्नुपर्छ भन्ने अनि उताबाट राजाबाट पैसा ल्याएर खाने । २०६४ चैत २८ गते भएको चुनावमा माओवादीले १२१ क्षेत्रमा प्रत्यक्ष चुनाव जितेको थियो । केही क्षेत्रमा थोरै मतान्तरले पराजित भएको थियो । तर, माओवादीले

कांग्रेसलाई राष्ट्रपति दिएन् । पुष्पकमल दाहाल ‘प्रचण्ड’ ले प्रधानमन्त्री खाएर गिरिजाप्रसाद कोइरालालाई राष्ट्रपति दिएको भए त्यतिबेला नै संविधान बन्थ्यो । प्रचण्डले आर्मीका चिफ रुक्मांगद कटुवाललाई पदबाट हटाउने भनेर सिफारिस गरे । मन्त्रिपरिषदको बैठकबाट निर्णय गरेर राष्ट्रपति रामवरण यादवका प्रमाणिकरणका लागि पठाइयो । तर, उनले स्वीकृत गरिदिएनन् । यादवले धोका दिए । यता, प्रचण्डले कसैले राजीनामा नमागिकन बोल्दाबोल्दै राजीनामा दिए । त्यसपछि माधवकुमार नेपाल, भलनाथ खनाल, बाबुराम भट्टराई प्रधानमन्त्री भए । २०७० सालमा प्रधानन्यायाधीश खलराज रेग्मीले चुनाव गराए । दुईटा कारणले गर्दा देशमा पहिलो चुनावपश्चात् संविधान बनेन । उनले गिरिजालाई राष्ट्रपति दिएको र कटुवाललाई हटाउन नखोजेको भए पहिलो चुनावमै संविधान बन्थ्यो ।

पहिलो चुनावबाट संविधान नबन्नेवित्तिकै कमल थापाको हिलो छ्याप्ने काम शुरु भयो । २०४६ सालकै संविधान व्यूतिन्छ, देशमा फेरि राजतन्त्र नै आउँछ, हिन्दु राज्य नै चाहिन्छ भनेर उनी घरघर जान थाले । उनले विस्तारै आफ्नो संगठन बनाउन थाले । जनताहरुमा भ्रम छर्ने र राजाबाट ल्याएर पैसा पचाउने, उनको योजना नै यही थियो । २०७० सालसम्म जनताले जनयुद्धसमेत पनि बिसिसकेका थिए । त्यतिबेलासम्म माओवादी पनि निकै कमजोर बनिसकेको थियो ।

२०६४ सालको माओवादी खोको बन्दै थियो । सबै पार्टीले माओवादीमाथि हिलो छ्याप्न थालिसकेको थियो । जसको कारण पनि माओवादी कमजोर बन्यो । यसको फाइदा राप्रपाले लियो । फेरि राजा ल्याउँछु, हिन्दु राज्य कायम गर्छु, संघीयता खारेज गर्छु भनेर कमल थापा घरघरमा पुगे । उनले यही नारा लगाएर भोट मागे । जनताले पनि होला त नि भनेर उनको पार्टीलाई २४ सीट दिए । २०७२ सालमा प्रधानमन्त्री सुशील कोइराला थिए । कमल थापाले संविधान ल्याउनबाट रोक्न खोजेका थिए ।

कमल थापासँगै भारत पनि

लाग्यो । तर, कोइरालाले २०७२ असोज ३ गते नेपालको संविधान घोषणा गरेरै छाडे । राजालाई दरबारमा भित्र्याउँछु, हिन्दु राज्य फर्काउँछु भनेर २४ सीट ल्याएका कमल थापाले छरेको भ्रम त्यतिबेला तोडियो । संविधान बनेपछि कोइराला निस्किए, केपी ओलीको नेतृत्वमा सरकार बन्यो । नयाँ संविधानअनुसार ओलीको सरकार गठन भयो । कमल थापा ओली सरकारमा गए । उनी कस्ता व्यक्ति रहेछन् भन्ने त त्यतिबेला छर्लङ्ग भयो ।

उनले नयाँ संविधानअनुसार बनेको सरकारमा मन्त्री खाए । ओली हटेर प्रचण्ड प्रधानमन्त्री बने । उनी प्रचण्ड सरकारमा पनि मन्त्री भए । त्यसपछि बनेको शेरबहादुर देउवाको सरकारमा पनि उनी पुगे । उपप्रधानमन्त्री खाईदिए । कमल थापा कतिसम्म ‘फट्याहा’ व्यक्ति रहेछन् ? भन्ने त जनताले थाहा पाइहाले । २०६२-६३ सालमा जनतालाई गोली ठोकेर मार्ने उनी नै हुन् । त्यसपछि फेरि राजतन्त्र चाहिन्छ भन्दै भाषण ठोक्ने पनि उनी नै हुन् ।

२०७२ सालको संविधानले ल्याएको लोकतन्त्र-गणतन्त्र र संघीयतालाई स्वीकारेर पटकपटक मन्त्री खाए । अहिले फेरि देशमा राजतन्त्र चाहिन्छ, हिन्दुव्यवस्था फर्काउनुपर्छ भन्दै हिँडेका छन् । पदको पछाडि दौडिने यस्ता व्यक्तिको पछाडि लागेर पनि हुन्छ ? कमल थापाजस्ता स्वार्थी व्यक्तिले देशको लागि केही गर्छ ? जनताले २०७४ सालको चुनावमा राप्रपालाई नराप्ररी पराजित गरे । जम्मा एक सीट ल्याएको थियो, त्यो पनि राजेन्द्र लिङ्देनले । जनताले नपत्याएपछि र राजा ज्ञानेन्द्रले पैसा दिन छोडेपछि कमल थापा पशुपति शमशेर र प्रकाशचन्द्र लोहनीको शरणमा पुगे ।

पार्टी एकीकरण गरेर बलियो बनाउनुपर्छ भन्दै उनी धुरुधुरु रोए । उनीहरुले पालोपालो अध्यक्ष खाने शर्तमा पार्टी एकीकरण गरे । त्यतिबेला कमल थापाले गीता टाउकोमा राखेर पार्टी नफुटाउने कसम खाए । पार्टीको महाधिवेशन भयो, राजेन्द्र र कमल एकअर्कासंग भिडे । उनीहरु अध्यक्ष पदका लागि लडे । राजेन्द्रले जिते, कमलले हारे

। ‘मलाई राजाले चुनाव हराए’ भनेर उनी राजामाथि खनिए । उनले जुनसुकै अवस्थामा पार्टी फुटाउँदैन भनेर गीता टाउकोमा राखेर कसम खाएका थिए ।

तर, पार्टी फुटाएरै छाडे । २०७९ मंसिर ४ गतेको चुनावमा एमालेको चुनाव चिन्ह लिएर मैदानमा उत्रिए । तर, मकवानपुरका जनताले पत्याएनन् र उनले चुनाव हारे । जनता र राजाबाट नडुगिएपछि उनको समाउने हाँगा र टेक्ने खुड्किलो भएन् । जसका कारण उनी सामाजिक सञ्जालमै सीमित भएका छन् । केही दिनअघि एमाले, कांग्रेस र राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका केही सांसदले सेना कटौतीको विषयमा बोले । त्यसपछि उनी जुर्मुराए । आमी हटाउने होइन ‘एक्सफोर्स’ खडा गर्नुपर्छ भन्दै सामाजिक सञ्जालमा आफ्नो प्रतिक्रिया दिइहाले ।

उनले त्यति भनेका थिए, भूपू आर्मीका संघसंगठन उनीकहाँ पुगिहाले । ‘हामी तपाईंकै पार्टीको कार्यकर्ता हौं, आर्मी हटाउन लागे, यसको विरोधमा तपाईं बोलिदिनुपर्छ’ भनेर उनीहरुले आफ्नो गुनासो सुनाएपछि, कमल थापाले देशमा तीन लाख आर्मी चाहिने बताए । देशको आर्थिक अवस्था कमजोर छ, तलब खुवाउन सक्ने अवस्था छैन, आर्मीले जनताको हितमा काम गर्न सकेका छैनन् भन्ने कुरा उनले बिसिए । राजाले राखेको आर्मी गणतन्त्रका नेताले हटाउन मिल्छ भन्दै उनी आक्रोशित भए ।

तीन लाख आर्मीलाई कमल थापाले तलब दिने हो ? आर्मीको देशमा के योगदान छ ? यसको जवाफ दिन सक्छन्, उनले ? पञ्चायती कालमा गुण्डागर्दी गरेर हिँड्ने उनी एक नम्बरका भ्रष्टाचारी नेता हुन् । राजतन्त्रदेखि लोकतन्त्र-गणतन्त्रसम्म आइपुग्दा उनले सबैभन्दा धेरैपटक मन्त्री खाएका छन् । जनता र राजाको आँखामा नडुगिसकेका उनले आर्मीलाई भर्खाड बनाउन खोजेका छन् । भूपू आर्मी आफ्नो पार्टीमा ल्याएर संगठन बलियो बनाउन उनले खोजिरहेका छन् ।

भक्तपुर

पाठक मन्थन

पठनीय सामग्रीको अपेक्षा गर्दछौं

श्रीसम्पादकज्यू,

त्यस सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको हामी नारी पाठक, शुभेच्छुकको नाताले अफ्र प्रगति र स्तरीयताको निम्ति अघि बढ्न सकोस भन्ने शुभकामना दिन चाहन्छौं । त्यसैगरी सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको जति पनि हामी नारी, बालबालिका, बृद्धबुढा, अपाङ्ग अशक्त शुभेच्छुक पाठक छौं । सबैले पठनीय सामग्रीको अपेक्षा गरेका छौं । जसको उच्च सम्मान र आदर गर्दै त्यस सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले हामी जस्ता हजारौं पाठकको मन जित्न सक्षम रहोस भन्ने पनि शुभकामना दिन चाहन्छौं । यसै सन्दर्भमा सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले विगत लामो सायदेखि प्रकाशन गर्दै आएको जति पनि सामग्रीहरु छन्, ती सबै पठनीय अनि प्रशंशनीय छन् । तथापि यता केही समयदेखि भने, यसै स्तम्भ मार्फत सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको पाठकको मन भने, अलिक दुखेको हो कि भन्ने तर्फ पनि ध्यान दिन हामी आग्रह गर्दछौं । किनकि विगतको जस्तो पाठ्य सामग्रीहरु प्रकाशन हुन नसकेको गुनासो पनि हामीहरुले पढ्न पाएका छौं । यसर्थ पनि आगामी दिनदेखि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले त्यस्ता पाठक, शुभेच्छुकको प्रतिक्रियालाई सकारात्मक रूपमा लिदै सुधार हुनेमा हामी पूर्ण आशावादी छौं । त्यसका लागि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको सम्पूर्ण टिमलाई धन्यवाद दिन चाहन्छौं ।

मनिकला चाम्लिङ- धरान - १०, सुनसरी, राधिका तामाङ- ककनी, नुवाकोट, शशीकला लिम्बू- हिले, धनकुटा, जुनुमाया सुनुवार रुम्जारटार, ओखलढुंगा, ममता गुरुङ - रत्ननगर, चितवन ।

पत्रकारिताको धर्म निर्वाह गरेको छ

श्री सम्पादकज्यू

सबैभन्दा पहिले सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार प्रकारान सम्पादन तथा व्यवस्थापन समूह प्रति हार्दिक शुभेच्छा प्रकट गर्दछौं । किनकि लामो समयदेखि निरन्तर प्रकाशित हुँदै आएको सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारले पाठक, शुभेच्छुकको भावना र चाहनाको कदर गर्न सफल भएको महशुश गरेका छौं । त्यो पक्कै हुन पर्छ भन्ने हामीलाई लागेको हुनाले शुभकामना बधाई दिएका हौं । सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारले राष्ट्रिय घटना- परिघटना मात्र होइन विदेशका भिन्न पक्षमासमेत समाचार वस्तुस्थितिसमेत प्रकाशन गर्न सकेको छ भन्ने अनुभूत हामीले गरेका छौं । त्यस्तै देशमा हुने राजनीति अस्थिरतादेखि भ्रष्टारजन्य गतिविधि, सामाजिक, जातीय भेदभाव लगायतको सवालमा निष्पक्ष र निडरताका साथ पत्रकारिताको धर्म निर्वाह गर्दै आएको छ । जुन सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारको सम्पूर्ण समुह धन्यवादको पात्र हुनु भएको पनि हामी स्मरण गरिरहनेछौं । अन्तमा सोही शुभेच्छा, धन्यवाद सहित आगामी दिनमा सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारले अरु धेरै पाठक, शुभेच्छुकको सद्भाव, सहयोग लिदै निरन्तर प्रकाशन हुन सकोस भन्ने कामना पनि गर्दछौं ।

- कमल प्रसाद लोहोरोङ खाँदवारी-५, सखुवासभा, खगेन्द्र लेप्चा - फिक्कल, इलाम, गंगाराम शेर्पा-सल्लेरी, सोलुखुम्बु, धनश्याम राजवंशी - विर्तामोड - ३, भ्रापा, चन्द्रमान धिमाल-मङ्गलबारे, मोरङ

अप्पनहाइमर- परमाणु सिद्धान्तका पिता वा विनाशका ?

शिशिर उप्रेती
साउन ७ गते
शुक्रवारदेखि विश्वभरका सिनेमा हलहरूमा बहुप्रतीक्षित क्रिस्टोफर नोलन द्वारा लिखित र निर्देशित सिनेमा ‘ अप्पनहाइमर’ प्रदर्शन भइरहेको छ । सम्भवतः कोरोना महामारीपछिको सबै भन्दा बढी मन पराइएको बायोपिक यही बन्न सफल भएको छ । निर्देशक नोलनले फिल्मलाई दोस्रो विश्वयुद्धकालीन अस्तित्वको सङ्कट, त्यस समय निर्मित आणविक बमको सिद्धान्त प्रतिपादन गर्ने वैज्ञानिक अप्पनहाइमरको दृष्टिकोणबाट प्रस्तुत गरेका छन् । ‘पिकी ब्लाइन्डर’का अभिनेता केलियन मर्फीले ‘अप्पनहाइमर’को सशक्त चरित्र निर्वाह गरेका छन् भने सिनेमामा एमिली ब्लन्ट, म्याट डेमेन, फ्लरेन्स पियुले सिनेमामा सानदार अभिनय देखाध्वन पाइन्छ । सिनेमा किया बर्ड र मार्टिन.जे. सेरविनको पुलितजर पुरस्कार विजेता जीवनी 'अमेरिकन प्रमिथियस- द ट्रायम्फ एन्ड ट्राजेडि अफ जे. रोबर्ट अप्पनहाइमर’ मा आधारित छ ।

को थिए अप्पनहाइमर ?
अप्पनहाइमरलाई परमाणु बमका पिता भनेर चिनिन्छ । उनी जर्मनीबाट कपडा आयात गर्ने व्यापारीको सन्तानको रूपमा २२ अप्रिल १९०४ मा न्युयोर्कमा जन्मिएका थिए । विज्ञानमा रुचि राख्छथ्यन्ने उनलाई अन्तर्राष्ट्रिय भौतिक विज्ञानको जगतमा परिचित हुन धेरै समय लागेन । तत्कालीन जर्मनीमा नाजीको शासन थियो जुन अमेरिकाको लागि चुनौती र खतरा दुवै थियो । आफू सुरक्षित र शक्तिशाली बन्न अमेरिकाले क्वान्टम फिजिक्स अध्ययन गरेका अप्पनहाइमरलाई आणविक बम निर्माण गर्ने वैज्ञानिकको रूपमा नियुक्त गरेको थियो । संसारको प्रथम आणविक बम बनाउने कि नबनाउने ? यसको प्रयोग कसरी होला ? र यसले कस्तो सम्भावित विनाश गर्ला ? बन्ने दुविधाका कारण अप्पनहाइमरको जीवन विवादमा फस्‍यो ।

१६ जुलाई १९४५ मा न्यु म्याक्सीकोको मरुभूमिमा आणविक बम परीक्षण भएको २० वर्ष पछि अप्पनहाइमरले एक पत्रकार सम्मेलनमा भनेका थिए, ‘हामीलाई थाहा छ अब यो विश्व पहिलाको जस्तो रहने छैन’ त्यति बेला केही मानिस हाँसेका थिए । केही रोएका थिए तर धेरै जसो स्तब्ध थिए । उनले भागवत गीताका हरफहरू सम्झ्दै भनेका थिए, ‘अब म मृत्यु बनें, यो संसारलाई संहार गर्ने । ’ अप्पनहाइमर दोस्रो विश्व युद्ध अन्त्य गराउन आणविक बम निर्माण गर्न आवश्यक छ भन्ने कुरामा सहमत थिए । तर उनलाई आणविक बम निर्माण पश्चात् हुन सक्ने विनाश र नरसंहारको परिणामलाई पनि आफैंले मलजल गरेको कुराले सताइरहेको थियो । आणविक बम निर्माण सँगसँगै अमेरिकाले निर्माण गर्न प्रयास

गरिरहेको हाइड्रोजन बम बनाउने कुरामा उनको ठाडो असहमतिले प्रशासनलाई चिढ्याएको थियो । अप्पनहाइमरको नैतिक द्वन्द्वले सृजना गरेको दुविधा राजनैतिक रूपमा आलोचित बन्‍यो । अमेरिका जुनसुकै मूल्य चुकाएर पनि विश्व शक्ति बन्ने होडमा थियो ।

१९४७ मा अप्पनहाइमर न्यु जर्सीमा रहेको प्रिन्सटन रिसर्च सेन्टरका प्रमुखको रूपमा काम गर्न थाले । उनले १९५२ सम्म आणविक ऊर्जा आयोगको सल्लाहकारका रूपका काम गरे । त्यही क्रममा १९४९ मा हाइड्रोजन बमको निर्माणमा बाधक बने । दोस्रो विश्व युद्धपछिको शीत युद्धकालमा रसियन कम्युनिस्टहरूसँग सम्बन्ध रहेको आरोप लगाइयो । उनले त्यही बेलामा अमेरिकी सरकार द्वारा लगाइएको अविश्वासको अधिग्रहणको सामना गर्नु पर्यो । १९५४ मा उनका सबै सेवा सुविधाहरू खोसिए जति बेला विश्व आणविक युद्धको त्रासमा रुमल्लिरहेको थियो । १९६६ मा मृत्यु हुनु अघिसम्म अप्पनहाइमर नैतिकता र वैज्ञानिक विकासको अन्तरद्वन्द्वमा छटपटाइ रहे ।

गत वर्ष मात्र अमेरिकी ऊर्जा विभागले तत्कालीन संयुक्त राज्य अमेरिका आणविक ऊर्जा आयोग (एड्सि) ले १९५४ मा वैज्ञानिक अप्पनहाइमर माथि गरिएको कारवाही गलत भएको घोषणा गर्‍यो । ऊर्जा सचिव जेनेफर ग्रेनहोल्मले समय बित्दै जाँदा धेरै रहस्यहरू माथि प्रकाश पर्दै गएको, उनी देशभक्त र अमेरिकाप्रति इमानदार भएको बताएकी थिइन् ।

के थियो म्यानह्याटन प्रोजेक्ट ?
जर्मनीमा हिट्लरको उदयले अल्बर्ट आइन्स्टाइन, लियो जिलाई र इयुजिन विगनर जस्ता वैज्ञानिकलाई चिन्तित बनाएको थियो । नाजीहरूले पहिला आणविक हतियार निर्माण गरेमा हुन सक्ने मानवता माथिको खतराका बारेमा उनीहरूले अमेरिकी सरकारलाई सचेत गराएका थिए । त्यसको प्रतिक्रिया स्वरूप अमेरिकी सरकारले आणविक हतियारमा काम गर्न भौतिक शास्त्रीहरूको सानो समूह बनायो जसको प्रमुख थिए जे.रोबर्ट अप्पनहाइमर ।

‘म्यानह्याटन प्रोजेक्ट’ नाम दिइएको उक्त कार्यक्रम आणविक हतियार (बम) निर्माण गर्ने प्रयोगशाला थियो । यही कार्य योजनाअनुसार अप्पनहाइमर र अरू केही वैज्ञानिकहरूको समूहले अमेरिकाको न्यु म्याक्सीको राज्यको लस आलामोस भन्ने ठाउँमा जुलाई १९४५ मा पहिलो आणविक बमको परीक्षण गरेका थिए । त्यसको १ महिना पनि नपुग्दै अगस्ट ६ र ९ (१९४५) मा जापानको हिरोसिमा र नागासाकीमा अमेरिकाले आणविक बम खसाएको थियो । त्यस आक्रमणमा ११०,००० को ज्यान गएको थियो भने त्यही बमको प्रभावका कारण हजारौं जापानीहरूले त्यही वर्ष ज्यान गुमाएका थिए । त्यसको २ महिना पछि अप्पनहाइमरले आफ्नो

पदबाट राजीनामा दिएका थिए ।

नोलन र अप्पनहाइमर
अप्पनहाइमरको पृष्ठभूमिपछि नोलनले सिनेमामा प्रवाह गरेका केही विचारोत्तेजक घटना र विचार हरूको विवेचना गरौं । निर्देशकले अप्पनहाइमरलाई १९४५ अगाडिको जिज्ञासु युवा वैज्ञानिकदेखि क्वान्टम मेकानिक्सका एक्लो र दुःखी ज्ञाताको रूपमा प्रस्तुत गरेका छन् । उनले अप्पनहाइमरलाई कम्युनिजमका समर्थक जो कहिल्यै कम्युनिस्ट पार्टीका सदस्य नबनेको कुरालाई सूक्ष्मताका साथ प्रस्तुत गरेका छन् । नाजीहरूको फासिस्ट शासन व्यवस्थाले उनलाई आणविक बम निर्माण गर्न उत्तेरित गर्‍यो र अरू वैज्ञानिकको नेतृत्व गर्दै नाजीहरूभन्दा अगाडि नै बम तयार गरे । चलचित्रमा यसको चित्रण सापेक्ष लाग्छ । ५० को दशकमा भने अप्पनहाइमर दुःख र दुविधामा फसेका छन् । दुःख र दुविधामा कारण चाहिँ के थियो भने जतिबेला उनले बनाएको आणविक हतियारले लाखौंको ज्यान लियो त्यो प्रयोग गरिहाल्न पर्ने परिस्थिति थिएन । नाजीहरूले पहिले नै आत्म समर्पण गरी सकेका थिए र उनीहरूसँग आणविक हतियार नभएको सङ्केत अमेरिकाले पाइसकेको थियो । जापानले युद्ध हारिसकेको थियो । यद्यपि अमेरिकाले जापानका दुई सहस्रमा निर्मम रूपमा आणविक बम प्रहार गर्‍यो । यो रसियालाई बसमा पार्न अमेरिकी हतियार शक्तिको निर्दयी प्रदर्शन थियो । अप्पनहाइमरलाई जीवन्तको पछिल्लो कालखण्डमा यही कुराले असामान्य मानसिक परिस्थितिमा पुर्याएको थियो ।

अर्को कोणबाट हेर्दा निर्देशकले अप्पनहाइमरमा विद्यार्थी हुँदा नै को ‘किलर इन्स्टिडट’ थियो भन्ने कुरा प्याट्रिक ब्ल्याकेटलाई स्याउमा साइनाइट इन्जेक्ट गरेकोदेखि आणविक बम बनाएकोसम्मका घटनाहरूबाट प्रस्ट पारेका छन् । उनले विनाशकारी बम निर्माण गरिसकेपछि पश्चात्तापबाट मुक्तिको वाटो खोजेको विश्लेषण पनि गर्न सकिन्छ । चाहे त्यो भागवत गीताका हरफ उच्चारण गरेर होस् वा बाइबलमा उल्लेखित ‘फाइनल जजमेन्ट’ अगाडि अपराध स्वीकार गरेर ।

सिनेमाको सुन्दरता केमा छ भने नोलनले गरिहाइसम्म गएर आणविक बम निर्माणको रोमाञ्चक प्रक्रियालाई दृश्यमा उतारेका छन् । उनले युद्धका डकुमेन्ट्री जस्तो विस्फोटको विभत्सतालाई प्रस्तुत गरेका छैनन् जुन असाध्यै कलात्मक लाग्छ । सिनेमामा न मृत्यु भएका मानिसको चित्कार छ न आणविक विकिरणबाट प्रभावित मानिसहरूको हैनै नसकिने मृत्युको भयावहता न त सहरहरूनै खरानीको डङ्कुरमा परिणत भएका छन् । एक लाख दश हजार जापानी मरेको समाचारले नै परिस्थितिको गम्भीरतालाई प्रस्ट पारेको छ । यो नोलनको निर्देशकीय विशिष्टता हो ।

क े ि ल य न मर्फेको अभिनयले सिनेमाको समग्र सुन्दरतामा विशेष योगदान दिएको छ । विस बर्से युवा विद्यार्थीदेखि पचास वर्षे केश फुलेको गम्भीर व्यक्तिसम्म दशकौंको समय अभिनय गर्दा दर्शकलाई कुनै असहजता महसुस हुँदैन । मर्फेले अप्पनहाइमरको व्यक्तिगत र व्यावसायिक जीवनका कोशेदुङ्गाहरू सफलता पूर्वक पार गरेका छन् । उनले अप्पनहाइमरको बम बनाउँदाको परिश्रम, कम्युनिस्ट हुनुको आरोप, मित्रता, प्रेम, ईर्ष्या, घमन्ड पर्दामा वास्तविकता र अभिनयको रेखा नै मेटिने गरी उतारिदिएका छन् ।

सिनेमाको संरचनागत र प्राविधिक पक्ष

सिनेमा दुई वटा सुनुवाइ समितिको वरिपरि नाटकीय रूपमा परिक्रमा गरी रहन्छ । पहिलो १९५४ मा बनेको समिति जसलाई रङ्गिन पर्दामा प्रस्तुत गरिएको छ

भने दोस्रो १९५९ मा गठन भएको अर्को समितिलाई श्याम श्वेत पर्दामा प्रस्तुत गरिएको छ । आणविक ऊर्जा आयोगका सदस्यहरूको पहिलो समितिले ४ हप्ताको गोप्य बैठक पश्चात् अप्पनहाइमरलाई दिइएको सुरक्षा र सुविधा खोस्ने निर्णय गरेको थियो तर उनले पदबाट राजीनामा दिन मानेनन् र उच्चस्तरीय सुरक्षा आयोगको समितिमा अपिल गरे । यसको सुनुवाइ पनि एकतर्फी भयो । अप्पनहाइमरका बकिललाई गोप्य दस्तावेजहरू माथिको पहुँच उपलब्ध गराइएन । महान्यायाधिवक्ताले ती सबै गोप्य भनिएका दस्तावेजहरूको अध्ययन गरेर अप्पनहाइमर निर्दोष भएको ठहर गर्दै उनीमाथि अन्याय भएको निष्कर्ष निकाले । यी सिनहरूमा दर्शकलाई अलमल नहोस् भनेर दुई सुनुवाइ समितिका बहसलाई हाइ कन्ट्र्यास्ट ‘ब्याक एन्ड फ्वाइट’ र ‘कलर’ मा प्रस्तुत गरिएको हो ।

सिनेमाका केही सुन्दर दृश्यहरू छन् जसमा नोलनले दर्शकको ध्यान आकृष्ट गर्न चाहेका छन् । एउटा दृश्यमा विद्यार्थी अप्पनहाइमर टि.एस. ऐलियटको किताब “द वेस्ट ल्यान्ड” पढिरहेका देखिन्छ । अर्को दृश्यमा स्पेनिस चित्रकार पाब्लो पिकासोको क्युबिक चित्रकलाको अगाडि उभिएका देखिन्छन् । यी दुवै कलाकृतिका माध्यमाबाट नोलनले दर्शकहरूलाई विनाशको पूर्व आभास दिने प्रयास गरेका छन् । दुवै कवि र चित्रकारका कलाकृतिमा पहिलो विश्व युद्धका प्रभाव र बाछिटाहरू देख्न पाइन्छ ।

नोलन थोरै समकालीन निर्देशकहरू मध्ये एक हुन जो विषयवस्तु र प्रविधिको महत्त्वाकाङ्क्षा र विशालतामा काम गर्न मन पराउँछन् । यस अर्थमा उन्ले प्रस्तुत गर्ने विषयवस्तुको चयन र प्रस्तुतीकरण अन्तता दर्शकले महसुस गर्न सक्छन् । नोलन आफ्नो काममा कुनै सम्भौता गर्दैनन् । यस पटक उनको रोजाइमा स्विडिस सिनेम्याटोग्राफर होइट भान होइटमा परे । यहाँ उनको क्षमताको तारिफ गरिरहन आवश्यक छैन तर नोलनले होइटमा लाई ६५ मिलिमिटरमा खिच लगाएर ७० मिलिमिटरमा प्रोजेक्सन गराएका छन् । यो संरचना नोलनले सिनेमामा स्मारकीय उचाइ दिन आफ्ना कामहरूमा प्रयोग गर्ने गरेका छन् । यस्तो प्रयोगले पर्दामा सृजना गर्ने भव्य प्रभावले कहिलेकाहिँ उनको कथा वाचनलाई ओफ्फेलमा पार्ने गरेको छ । उनको यो प्रयोग २०१७ को सिनेमा ‘डनकर्क’ मा ३३०,००० फ्रेन्च, बेलायती, बेल्जियन र डेनिस सेनालाई जर्मनीको फन्दाबाट कसरी उद्धार गरियो भनेर विशाल क्यानभासमा प्रस्तुत गरेका छन् । अप्पनहाईमरमा त्यही प्रयोगले दर्शक र अभिनेता बीचको दूरीलाई मेटाइदिएको छ । सिनेमा हेर्दा कुनै कथाको संसारमा प्रवेश गरेको र आफैँ प्रतिविम्ब भएको एकै चोटि महसुस हुन्छ ।

फ्रेन्च न्यु वेभका प्रवर्तक मानिने, निर्देशक, लेखक तथा अभिनेता फ्रँसुवा ट्रुफोले भनेका छन्,‘ युद्ध सिनेमाले (चाहे त्यो निर्देशक युद्धलाई घृणा नै गर्ने व्यक्ति किन नहोस्) जानी वा नजानी युद्धको महिमा कलात्मक रूपमा प्रस्तुत गर्छ । ’ सायद यही कारण हुन सक्छ नोलनले हिरोसिमा र नागासाकीको विनाश पर्दामा उत्तान नचाहेको । नोलनले मानव जाति कसरी आफैँ विनाशको विरोधी र विनाशको कारक बन्न सक्छ भन्ने चरित्रको विरोधाभास प्रस्तुत गरेका छन् । सिनेमा अप्पनहाइमरले समग्रमा अमेरिकी विज्ञान र प्रविधिको विकास, उसको विश्व शक्तिमा उदय, र अमेरिकी राजनीतिको चरित्र छलङ्ग पारिदिएको छ । हुन त अमेरिकी मात्र हैन हामी पनि विनाशका प्रशंसक नै हौं अर्थात् हामी विनाशलाई स्वीकार गरेरै बाँचिरहेका छौं । इकागजबाट

भाषा–साहित्य

थारू भाषा कविता

मोर गाउँ

–राजेश चौधरी

यी बरखा मे
डराइसा गाउँ
लडियाक पेट मे
के जाने कब पुगथ
मोर गाउँ
नेता लोग
हरेक वइस
भोट पाइक तन
सडक वनेना
नदिया कतान रोकला
वाचा करथा
लेकिन
डगगर पेन नै पुगके
मोर गाउँ
राप्ती लडियाक पेटमे
हेराजइना डर ना

कला–मनोरञ्जन

“मिस युनिभर्स नेपाल” को मापदण्ड खुकुलो

काठमाडौँ - मिस युनिभर्स नेपाल –२०२३मा नेपालका प्रतिनिधि पठाउने उमड क्रियानले यो वर्षको ‘मिस युनिभर्स’को शुरुआत गरेको छ । गएको ११गते पर्यटन बोर्डको हलमा एक समारोहको आयोजना गर्दै आगामी संस्करणमा सहभागी हुन भनै फराकिलो दायरा बनाएको घोषणा गरेको हो। सो प्रतियोगिताका राष्ट्रिय निर्देशक नग्मा श्रेष्ठले सहभागिताको मापदण्डलाई अझ खुकुलो बनाइएको जानकारी गराउँदै प्रतियोगिता सबैका लागि होस् भनि लचिलो भएकोले यो पटक सौन्दर्यको सीमा हुँदैन भन्ने विश्वासका साथ विवाहित र आमाहरूलाई समेत सहभागी गराउने बताइन् । निर्देशक श्रेष्ठले उचाइ वा तौल स्वीकारेर ट्रान्सवुमन, गैरआवासीय र विवाहितसँगै आमालाई समेत सहभागी गराइने निर्णय सौन्दर्य प्रतियोगितामा पहिलोपटक भएको जानकारी गराइन् । यसैगरी सबै आकारका महिला, देशबाहिर रहेकालाई देशको प्रतिनिधित्व गर्ने अवसर र विवाहित भएर पनि सपना देख्न नछोड्नु भन्ने उद्देश्य हाम्रो भएको निर्देशक श्रेष्ठको भनाइ थियो । यो संस्करण मापदण्डहरूलाई चुनौती दिँदै, अवरोधहरू तोड्दै, परिवर्तन र प्रेरणाको प्रकाशको रूपमा चम्कने विश्वास रहेको पनि निर्देशक श्रेष्ठको छ । उक्त प्रतियोगितामा भदौ २२ मा घोषणा हुने विजेताले ७२औँ ‘मिस युनिभर्स’को मञ्चमा नेपालको प्रतिनिधित्व गर्ने छन् । प्रतियोगितामा विजेतासँगै चार उपविजेतासमेत घोषणा हुनेछ । गत जेठ २३ गतेबाट शुरु भएको दर्ता यही १८ साउनसम्म हुने आयोजकले जनाएको छ ।

लिम्बू कथानक चलचित्र “थिम” हड्कडमा प्रदर्शन हुने

क्रान्ति सुब्बा, हड्कड - आगामी अगस्ट २७ तारिख आइतवारको दिन हड्कडको जोर्डनस्थित याउ मा तेइ कम्युनिटी हलमा लिम्बू कथानक चलचित्र अथिमभक्त को प्रिमियर शो हुने भएको छ। गत सोमवार जुलाई २४ तारिख बेलुकी चुम्लुङ हिम जोर्डनमा सम्पन्न एक पत्रकार सम्मेलन मार्फत प्रदर्शनी वारै जानकारी दिइएको थियो ।

पत्रकार सम्मेलनको सभापतित्व भोजराज साँवा लिम्बूले गरेको कार्यक्रममा उपस्थित सहभागीहरूलाई फुलन्देको वाउ उपनामले चर्चित कलाकार मौसम लिम्बूले स्वागत गर्दै चलचित्रको विषयवस्तु वारे संक्षिप्तमा जानकारी गराएका थिए । लिम्बूले “थिम” चलचित्र कर्मासंयल सोच भन्दा पनि लिम्बू जातिको रितीरिवाज तथा संस्कार, संस्कृति सबै सामु प्रदर्शन गर्न निर्माण भएको कुरा आफूले बुझेको बताउँदै कम्युनिटी हलमा गुणस्तरीय प्रिन्टका लागि आयोजकले आफ्नै प्रोजेक्टर प्रयोग गर्ने भएकोले दर्शकहरूलाई ढुक भएर चलचित्र हेर्न जान पनि अनुरोध गरे । प्रिमियर शो आयोजक मध्ये ओम गुरुङद्वारा संचालित सो कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि किरात याक्थुङ चुम्लुङ हड्कडका अध्यक्ष शेर वहादुर लक्सम्बा तथा अतिथि क्रमशः चलचित्रका हड्कड प्रायोजक टप माउन्टेन तेक्वान्दो एसोसिएसनका अध्यक्ष तथा गुरुङ फिल्म निर्माता गणेश गुरुङ , पथरी समाज हड्कडका अध्यक्ष जय चाम्लिङ , आदिवासी जनजाति अभियन्ता वृद्धिजीवी भुपेन्द्र चेम्जोङ लगायतका थिए । “थिम” चलचित्रको पोस्टर अतिथिहरूबाट सामूहिक रूपमा अनावरण गरिएको थियो । सो अवसरमा शुभकामना मन्तव्य दिदै अतिथि भुपेन्द्र चेम्जोङले लिम्बू भाषामा थिम भनेको संस्कार हो र यो फिल्मले लिम्बू जातिको पहिचान भत्काउने संस्कारलाई विशेष रूपमा प्रतिविम्बित गरेको हुनुपर्ने बताए । उक्त चलचित्रले लिम्बू जातिको हलमा, संस्कृतिलाई दर्शक सामु पु-याउने उद्देश्यका साथ निर्मित यस चलचित्रको सफल प्रदर्शनी नेपालको विभिन्न स्थानमा भैसकेको छ र हड्कडमा पनि टप माउन्टेन तेक्वान्दो एसोसिएसनको आयोजनामा प्रस्तुतिमा हुन लागेको हो। यलम्बर खम्बुद्वारा निर्देशित चलचित्रको पटकथा सागर केरुङको रहेको छ। “थिम” चलचित्र प्रीमियर शोका लागि केही कलाकारहरु हड्कड आइरहेको आयोजक भोजराज साम्बा लिम्बूले जानकारी दिए । चलचित्र शोका लागि हड्कड आउनेहरुमा नायिकाहरु बबिता फोम्बो, निसाम तुम्बापो, सुक्मिता केरुङ र निर्देशक यलम्बर खम्बू रहेका छन् । हड्कडमा आयोजना हुन लागेको “थिम” चलचित्र प्रिमियर शोका प्रायोजकहरुमा स्याङजाली कान्छु, ओ चित्र इन्टरटेनमेन्ट, सुवास गुरुङ , नारद राई, वेस्ट रेमिट (कविता), कला राई , धर्म श्रेष्ठ र दिपेश सबैदौ रहेका छन्।

पाकिस्तानमा डेढ सय वर्ष पुरानो हिन्दु मन्दिर किन ध्वस्त पारियो ?

श्रीमान नारायण इस्लाम राष्ट्र पाकिस्तानको सिन्ध प्रान्तको राजधानी र देशकै महत्त्वपूर्ण सहर कराँचीको सोलार बजारमा स्थित १५० वर्ष पुरानो ‘मरी माता’ को पवित्र मन्दिरलाई सुरक्षाकर्मीको बाक्लो उपस्थितिमा बुल्डोजर लगाएर ध्वस्त पार्ने काम भएको छ। गत शुक्रबार साढे १२ वजे राति ध्वस्त पारिएको यो माता मन्दिर पाकिस्तानको निम्ति ऐतिहासिक र पुरातात्त्विक महत्त्वको पनि थियो। इस्लामिक कट्टरताको बढ्दो प्रकोपका कारण नै पाकिस्तानमा धार्मिक चरम पन्थी र इस्लामी आतंककारीको सङ्ख्यामा निरन्तर रुपमा वृद्धि हुन गएको हो।

पाकिस्तान अहिले पुरै विश्वबाट एकिलएको अवस्था छ। देशको आर्थिक अवस्था कमजोर छ र अब इस्लाम राष्ट्र पनि उसलाई आर्थिक सहायता र ऋण दिन तयार छैन। विगत केही वर्षदेखि पाकिस्तान अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषद्वारा ‘ ग्रे लिस्ट’ मा पारिने क्रमजारी छ। यस्तोमा अन्तर्राष्ट्रिय जगतको ध्यान आफूतिर आकर्षित गर्न पाकिस्तानले धार्मिक सहिष्णुता, उदारता र सर्वधर्म सदभावको चरित्र देखाउनु पर्दथ्यो। तर दशकौंदेखि इस्लाम धार्मिक शिक्षाले त्यहाँका अधिकांश मानगरिकलाई अन्य धर्मावलम्बीप्रति असहिष्णु र हिंसक बनाएको देखिएको छ।

मुसलमानका पनि फरकफरक व्यवहार गरेको पाइन्छ। त्यहाँ पनि समानता छैन। सनातन धर्म संस्कृतिको उदारता, महत्त्व, व्यापकता र सहिष्णुतालाई पुरै विश्वले स्वागत एवं समर्थन गर्दै आएको छ। ‘मरी माता’ मन्दिरलाई बुलडोजर लगाएर ध्वस्त पार्ने काम पाकिस्तान सरकारको जानकारीमा रहेकै हुनुपर्छ। यस घटनाले पाकिस्तानलाई विश्व जगतबाट एक्याउने काम गरेको छ। सिन्ध प्रान्तमै ३० जना हिन्दुको अपहरण भएको समाचार सार्वजनिक भएका छन्।

पाकिस्तानमा बल प्रयोग गरेर हिन्दु केटीलाई अपहरण गरेर तिनको धर्म परिवर्तन गराउने र मुसलमान केटासित बिहे गराई दिने, हिन्दु, सिख र ईसाईलाई स्वेच्छा र स्वतन्त्रता पूर्वक धार्मिक उपाशनाको अभ्यास गर्न नदिने खालका घटना

प्रहरी गतिविधि: अवैध लागूऔषधसहित चोरी अभियोगमा पक्राउ

काठमाडौँ - कै ल ा ली जिल्लाको टिकापुर नगरपालिका-९ खक्रोला पुल नजिकबाट अवैध लागूऔषध खैरो हेरोइन जस्तो देखिने पदार्थ २०० मिलिग्रामसहित २ जनालाई शनिबार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । पक्राउ पर्नेहरूमा सोही नगरपालिका-१ ब्लक नम्बर ११ वस्ने २४ वर्षीय आवाश भट्टराई र सोही नगरपालिका-१ ब्लक नम्बर १८ वस्ने २५ वर्षीय जिवन रावल रहेका छन् । प्रहरी चौकी कालाकुण्डाबाट खटिएको प्रहरीले भारतबाट नेपालतर्फ आउँदै गरेको रा.५ प ३७४ नम्बरको मोटरसाइकललाई जाँच गर्ने क्रममा मोटरसाइकलमा सवार उनीहरूलाई उक्त पदार्थसहित पक्राउ गरेको हो ।

यसैगरी कैलाली, धनगढी उपमहानगरपालिका-३ ब्यारेलबाट अवैध लागूऔषध ब्राउनसुगरसहित ३ जनालाई शनिबार साँझ प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । प्रहरी चौकी त्रिनगरबाट खटिएको प्रहरीले गोदावरी नगरपालिका-८ वस्ने २१ वर्षीय विवेक चौधरीलाई ६ सय ५० मिलिग्रामसहित तथा सोही उपमहानगरपालिका-१ वस्ने २१ वर्षीय संजय गुप्ता र १९ वर्षीय अभिषेक कुसुवालाई अवैध लागूऔषध ब्राउनसुगर १ सय १० मिलिग्रामसहित पक्राउ गरेको हो ।

तुस्तेकञ्चनपुरबाटप्राप्तसमाचार

पाकिस्तानमा प्रशासनमा जाँदा त्यहाँबाट पनि नैराश्यता नै हात लाग्ने गरेको छ। पाकिस्तानमा मन्दिर, गुरुद्वार र चर्चमाथि पटकपटक आक्रमण गरेर त्यसलाई ध्वस्त पार्ने काम हुँदै आएको छ। गणनाका लागि मात्रै अस्तित्वमा रहेका मन्दिरलाई पनि ध्वस्त पार्ने काम हुनु दुर्भाग्यपूर्ण हो। पाकिस्तानका हिन्दु समुदायलाई स्तब्ध पार्दै बुल्डोजरमार्फत ध्वस्त पारिएको मन्दिरलाई त्यहाँका हिन्दुहरूले आफ्नो पवित्रस्थल मान्दै आएका थिए र नियमित रुपमा त्यहाँ पूजा-पाठ पनि हुँदै आएको थियो।

पुरानो मरी माताका प्रमुख रामनाथ मिश्र महाराजका अनुसार हिन्दुलाई यसबारे कुनै पूर्व सूचना दिइएको थिएन। रातिको समयमा यसरी मन्दिर भत्काइनु दुर्भाग्यपूर्ण भएको बताएका छन्। स्थानीय पञ्चमुखी हनुमान मन्दिर समेतको रेखदेख गरिरहेका मिश्रले मन्दिरको मुख्य ढोका तथा पर्खाल सुरक्षित रहनु तर मन्दिरका भित्री भागलाई नै ध्वस्त पारिनु सुनियोजित षडयन्त्र भएको आरोप लगाएका छन्। मिश्रको आरोपलाई पाकिस्तानका प्रतिष्ठित पत्रिका ‘डन’ मा समेत छापिएको छ।

मिश्रका अनुसार चार सयदेखि पाँच सय यार्डमा फैलिएको मन्दिरको यस भूभागमाथि पाकिस्तानका राजनीतिज्ञ र भू-माफियाको पनि लोभ थियो। मन्दिर भित्र खजाना पनि रहेको र त्यसमा बहुमूल्य सुन, गहना एवं द्रव्यसमेत रहेको मन्दिरका संरक्षक मिश्रले बताएका छन्। रातिको बेलामा अपराधी र अपहरणकारी शैलीमा मन्दिरलाई ध्वस्त पार्नुको अर्थ मन्दिरको भू-भागमाथि कब्जा गर्ने बदनियत त हो नै मन्दिर भित्र रहेका बहुमूल्य गर-गहना र द्रव्यलाई लुट्नु पनि रहेको मान्नु पर्दछ।

पाकिस्तानका मद्रासी हिन्दु समुदायद्वारा सञ्चालित यस मन्दिरको संरचना पुरानो रहेको तथा यसबाट खतरा पर्न सक्ने सम्भावनाका कारण मन्दिरको संरचनालाई भत्काइएको सम्बन्धी प्रशासनको सफाईबाट न त त्यहाँका हिन्दु समुदायलगायत अन्य धार्मिक अल्पसंख्यक प्रसन्न छैनन्। स्थानीय प्रहरीले पनि भू-माफियाकै

अवस्थामा सिक्री थुति भाग्ने क्रममा

स्थानीयले अभियुक्त मध्येका विशाललाई नियन्त्रणमा लिएको भन्ने खबर प्राप्त हुनासाथ ईलाका प्रहरी कर््यालय विराटचोकबाट खटिएको प्रहरीले लुटपाटमा संलग्न उनीहरूलाई पक्राउ गरेको हो ।

धनुषा, लक्ष्मनिया गाउँपालिका-५ भंगहा वस्ने ५० वर्षीया महिलाको सुनको मंगलसुत्र लुटपाट गरेको अभियोगमा भारत बिहार राज्य सितामढी भीतामोड वस्ने २५ वर्षीया पुजा महर्जनलाई शनिबार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । लक्ष्मनिया गाउँपालिका-४ सपहीस्थित मोहरम मेलामा पुजा महर्जनले महिलाको मंगलसुत्र तान्ने क्रममा प्रहरी चौकी लक्ष्मनियाबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई पक्राउ गरेको हो ।

दुवै घटनाको सम्बन्धमा प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

तुस्ते प्रहरीलाई दुर्व्यवहार गरेको

अभियोगमा सियारी गाउँपालिका-७ अमुवा वस्ने ३० वर्षीय लाल बहादुर थारु र ४० वर्षीय जित बहादुर थारुलाई आइतबार राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । सियारी गाउँपालिका-७ अमुवास्थित जनता माध्यमिक विद्यालय अमुवा रुपन्देहीको खेल मैदानमा प्रथम अमुवा सांस्कृतिक रमाईलो मेलामा उनीहरु दुवै जना भगडा गरेको अवस्थामा

दाबीलाई समर्थन संरचना रातको समयमा किन भत्काइयो ? भन्ने प्रश्नको जवाफ कसैसँग छैन।

स्थानीय हिन्दु नेता रमेशका अनुहार भू-माफिया तथा बिल्डर्स विगत लामो समयदेखि मन्दिरको भूभाग खाली गर्न धम्की दिँदै आएका थिए। नक्कली कागजात बनाएर त्यसको विक्री गरेर मन्दिर भएकै ठाउँमा व्यापारिक भवन बनाउन चाहन्थे। हुनत धेरै जसो ठाउँमा मन्दिर बाहिर भाडामा पसल खोलिएका हुन्छन्। त्यसको आय मन्दिरकै कोषमा जाने गर्दछ। तर यहाँ त्यो नियत देखिएन। यहाँ मन्दिरनै चाहिएको देखिएन। मन्दिरको भूभाग मात्रै चाहिने भयो।

पाकिस्तानका हिन्दु समुदायको आफ्नो समस्यालाई ‘पाकिस्तान हिन्दु परिषद’ को ब्यानर मुनी सिन्धप्रान्तका मुख्यमन्त्री सैयद मुराद अली शाहलाई तथा त्यहाँका प्रहरी महानिर्देशकलाई भेटेर दोषीमाथि कारवाही गर्न माग गरेका छन्। कराचीलाई हिन्दु मन्दिरको सहरको रुपमा पनि पहिलो मानिन्थ्यो। हिन्दुलाई त्यहाँ सबैभन्दा ठुलो अल्पसंख्यक मानिन्छ। पाकिस्तानको सिन्ध प्रान्तमा नै हिन्दुको बसोबास अलि बढी सङ्ख्यामा रहेको छ। यहाँ तिनीहरु आफ्नो संस्कृति, परम्परा र भाषाको अभ्यास गर्न सकिरहेका छैनन्। केही स्थानीय मुसलमान पनि यसलाई स्वभाविक रुपमा लिने गर्दछन्।

पाकिस्तानबाट प्रकाशित ‘डन’ समाचारपत्रका अनुसार पाकिस्तान पिपल्स पार्टी कराँचीका मेयर मुर्तजा बहावले आफ्नो पार्टीलाई धार्मिक स्वतन्त्रता र सहिष्णुतामा विश्वास राख्ने पार्टी भएको दाबी गरेका छन्। यो बेग्लै कुरा मन्दिरलाई ध्वस्त पार्नेमाथि कारवाहीको माग भन्ने उनले गरेका छैनन्। बिल्डर माफियाको यस कृत्यको पाकिस्तानमा कसैले पनि निन्दा गरेको छैन। न त कसैले दोषीमाथि कारवाहीको माग नै गरेका छन्। न्दिर ध्वस्त भइसकेपछि अहिले स्थानीय प्रशासनले उक्त भूमिमाथि मन्दिर संरचनाको पुननिर्माणमा रोक लगाएको छ। यस घटना पश्चात पाकिस्तानका हिन्दुहरू त्रसित अवस्थामा छन् र सरकारबाट सहयोगको अपेक्षा राखेका छैनन्। - खबरहवबाट

खेलकुद

आर्मीको फुटबल टोली इण्डिया प्रस्थान

काठमाडौँ - इण्डियाको गुवाहाटीमा आयोजना हुने दुरान्द कप फुटबल प्रतियोगितामा भाग लिन त्रिभुवन आर्मी क्लबको ४२ सदस्स(ीय खेलाडी टोली गुहाटी प्रस्थान गरेको छ । टोलीमा पूर्वराष्ट्रिय खेलाडी एवं नेपाली सेनाका अवकाश प्राप्त प्रमुख सेनानी वसन्तराज गुरुङले नेतृत्व गरेको टोली इण्डियाको वायु सेनाको विमानमाप(ंत अस्तिशनिबार त्यसतर्फ प्रस्थान गरेको सैनिक जनसम्पर्क तथा सूचना निर्देशनालयले जनाएको हो । इण्डियन सेनाद्वारा गत साउन ८ गतेदेखि शुरु गरी १७ भदौसम्म हुने प्रतियोगितामा सहभागी हुने टोली(लाई बलाधिकृत रथी सरोजप्रताप राणाले अस्ति बिदाइ गरेका हुन् । प्रतियोगितामा त्रिभुवन आर्मी क्लबले इण्डियाको चर्चित ए बर्का टिम दिल्ली एफसी, चेन्नाई एफसी र हैदरवाद एफसी लगायतका फुटबल टीमसँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछ । नेपालको त्रिभुवन आर्मी क्लब खेलकुद क्षेत्रको च्याम्पियन टिम हो । क्लबले प्रतिभाशाली खेलाडी पहिचान गरी देशको खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागि महत्वपूर्ण योगदान पुर्‍याउँदै आएको छ । सो प्रतियोगितामा भाग लिने फुटबल टोलीलाई सेनाले उच्च अनुशासन कायम गरी उत्कृष्ट खेल प्रदर्शन गर्न निर्देशन दिएको छ । उक्त प्रतियोगितामा प्राप्त अनुभवबाट आगामी दिनमा सञ्चालन हुने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगिता तयारीका लागि मद्दत पुग्ने जनाइएको छ । यस्ता प्रतियोगिताले दुई देश बिचको सम्बन्ध प्रगाढ तुल्याउन तथा दुवै सङ्गठन बिच मित्रता र सहकार्यलाई नयाँ उचाइमा पु-याउन योगदान पुग्ने सेनाको विश्वास छ ।

आयोजक न्युजिल्यान्ड माथि नर्वेको गोल वर्षा

डुनेडिन - सह आयोजक न्युजिल्यान्ड फिफा महिला विश्वकप फुटबलको समूह चरणबाटै बाहिरिएको छ । समूह चरणको अन्तिम खेलमा स्वीट्जरल्यान्डसँग गोलरहित बराबरीमा रोकिएपछि, न्युजि(ल्यान्ड समूह चरणबाटै बाहिरिएको हो ।

डुनेडिन स्टेडियम न्युजिल्यान्डमा आइतबार भएको खेलमा प्रतिस्पर्धात्मक खेलमा दुवै टोलीले गोल गर्ने अवसर पाएपनि सदुपयोग गर्न नसक्दा खेल बराबरीमा सकियो । यस बराबरीले स्वीट्जरल्यान्ड समूह ‘ए’ मा अपराजित र शीर्षस्थानमा रहँदै प्रि-क्वाटरफाइनलमा पुग्न सफल भएको हो ।अपराजित स्वीट्जरल्यान्डले समूह चरणमा ३ खेलबाट ५ अंक बटुल्यो । न्युजिल्यान्ड ४ अंक जोडेर तेस्रो स्थानमा रहँदै बाहिरियो । समान ४ अंक नै रहेपनिनर्वे गोल अन्तरमा अघि रहँदै समूह उपविजेता बनेर अघि बढेको छ ।

समूह ‘ए’ को अर्को खेलमा नर्वेले १० खेलाडीमा समेटिएको फि(लिपिन्समाथि ६-० को सानदार जित निकालेर समूह उपविजेता बनेर अन्तिम १६ मा प्रवेश गरेको छ ।

नर्वेको जितमा सोफी हाउगले ह्याट्रिक पूरा गर्दा क्यारोलिन ग्राहम हान्सेन र गुरो रेइटेनले गोल गर्दा एक गोल उपहार पाएको थियो । सोफी जारी विश्वकपमा ह्याट्रिक प्रहार गर्ने दोस्रो खेलाडी बनेकी छिन् । यसअघि ब्राजिलकी एरी बोर्गेसले ह्याट्रिक पुरा गरेकी थिइन् । यस जितले नर्वेले ३ खेलबाट ४ अंक बटुल्यो । समान ४ अंक नै रहेपनि नर्वे न्युजिल्यान्डभन्दा अघि रह्यो । पहिलोपल्ट विश्वकप खेलिरहेको फिलिपिन्स ३ अंक जोडेर पुछारमा रह्यो ।

मधेशमा राष्ट्रिय खेलकुद आयोजना गर्न सरकार तयार

काठमाडौँ - युवा तथा खेलकुद मन्त्री डिगबहादुर लिम्बुले ११ औँ राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिता मधेश प्रदेशमा आयोजना गर्नका लागि सरकार सकारात्मक रहेको बताएका छन् । शनिबार सिमराको जीतपुर सिमरा उपमहानगरपालिका र नवजनजागृती युवा क्लब सिमराले संयुक्त रुपमा राखेको स्वागत कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै मन्त्री लि(म्बुले मधेस प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारले अनुकुल वातावरण बनाएको अवस्थामा मन्त्रालय र राष्ट्रिय खेलकुद परिषदले ११ औँ राष्ट्रिय खेलकुद मधेस प्रदेशका जिल्लहरूमा गर्ने निर्णयका लागि तयार रहेको बताएका हुन् ।

‘हामी तयार छौँ, यहाँका स्थानीय सरकार र मधेस प्रदेश सरकारले बढी पहल गर्नुपर्‍यो, मन्त्री लिम्बूले बताए । कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै राखेप सदस्य सचिव टंकलाल घिसिङले सिमरा, विरगंज र जनकपुरलाई केन्द्रीत गरि ११ औँ खेलकुद गर्न सकिने बताएका थिए ।

त्यसका लागि भएका पुर्वाधारको स्तरोन्नति र नयाँ पुर्वाधार निर्माणलाई स्थानीय सरकारलेसमेत प्राथमिकता दिनुपर्ने बताए । कार्यक्रममा जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाका नगरप्रमुख राजन पौडेलले सिमरा रंगशाला तथा उपमहानगरपालिका भित्रका अन्य पुर्वाधारहरु निर्माण तथा स्तरोन्नतिका विषयमा मन्त्री लिम्बूको ध्याना(कर्षण गराउदै जापनपत्रसमेत बुझाएका थिए ।

कार्यक्रममा जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाका नगर उपप्रमुख भोलाप्रसाद अधिकारी, वारा जिल्ला फुटबल संघका अध्यक्ष रामचन्द्र लामा लगायत विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरुको पनि उपस्थिति रहेको थियो ।

मुलुकको हरेक प्रदेश, जिल्ला महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका, गाउँपालिकाका अतिरिक्त शिक्षण संस्था, वित्तीय संस्था, कलकारखाना, सरकारी तथा अर्धसरकारी कार्यालयहरुमा भरपर्दो र सुरक्षित तवरबाट सुरक्षा प्रदान गर्न गराउन वा पहराको लागि गोल्डेन त्रिशक्ति सर्भिस प्रा.लि.लाई सधैँ सम्फनुहोस् ।

गोल्डेन त्रिशक्ति सेक्युरिटी सर्भिस प्रा.लि.

प्रधान कार्यालय

प्रदेश नं. १, इटहरी, सुनसरी,

फोन नं. ०२५-५८४०९६, मो. ९८४२११८८०८

कर्मचारी सञ्जय कोषको पनि पालो आएकै हो ?

रुषा थापा

अहिले बजारमा आम सर्वसाधारण कर्मचारी सञ्जय कोष ढुबेको बताउँछन् । घुसको लोभमा गलत ठाउँमा करोडदेखि अर्बो रकम कर्जा प्रवाह गर्दा आज कर्मचारी सञ्जय कोष ढुब्ने अवस्थामा पुगेको उनीहरुको भनाइ छ । ऋणीले न साँबा नै तिप्यो न त ब्याज । जसले गर्दा आज कोषमा प्रभाव परेको छ ।

त्यस्तै, नागरिक लगानी कोषका कर्मचारी वा हाकिमले कोषबाट सस्तो ब्याजमा ऋण लिएर महंगो ब्याज आउने प्रलोभनमा सहकारीमा रकम जम्मा गरेका थिए । पछिल्लो समय सहकारीहरु एकाएक फरार भएपछि कर्मचारीहरुले ब्याजको प्रलोभनमा राखेको रकम ढुबेको छ ।

अहिले उनीहरु नै ऋण तिर्न नसकेर भाग्नपर्ने अवस्था आएको छ । यसरी कर्मचारी भाग्नैवित्तिकै वा ऋण चुक्ता नगरेपछि कोष पनि टाट पल्टिनै हाल्छ । नागरिक लगानी कोषको घरजग्गा, गाडी र सेयरमा धेरै कर्जा लगानी छ ।

कोषका कतिपय हाकिम वा कर्मचारीले त विगतमा आफैंले पनि जग्गा प्लटिङ गर्ने, गाडी तथा सेयरको विक्रीवितरण गर्ने कार्य समेत गरे । यसरी घुसको प्रलोभनमा जथाभावी लगानी गर्दा आज कोषको रकम जोखिममा परेको छ ।

त्यहाँ लाखौं कर्मचारीले जम्मा गरेको रकम बालुवामा पानी बराबर भएको छ । नाम नबताउने सर्तमा कोषका एक कर्मचारी वर्षोदेखि ऋणले साँवाब्याज नतिरेको दावी गर्छन् । उनका अनुसार अन्य बैंक तथा वित्तिय संस्थाभै यहाँ पनि बिना घुस कर्जा दिइदैन ।

एक करोड ऋण दिएवापत दश लाख घुस, १६ देखि ४८ प्रतिशत ब्याज र २ प्रतिशत सेवाशुल्क लिइने स्रोतको भनाइ छ । बजार मन्दीमा गएका कारण अधिकांश बैंक तथा वित्तिय संस्था भाग्नुपर्ने वा बन्द हुनुपर्ने अवस्थान आएको छ ।

पछिल्ला दिनमा मुलुकभर दर्तामा रहेका ३५ हजार बढी सहकारीमध्ये आधाभन्दा बढी सहकारी रातारात भागेका छन् । कुनै कुनै खुलेपनि बचतकर्ताले रकम फिर्ता पाएका छैनन् । बचतकर्ता दिनहुँ जसो रकम फिर्ता मान्न आएपछि पनि कतिपयले सहकारी बन्द गरेका छन् ।

त्यस्तै, बैंकमा पनि सहकारीकै संकट देखिँदा कर्मचारी सत्रजय कोष र नागरिक लगानी कोष पनि ढुब्ने अवस्थामा पुगेको आम नागरिक बताउँछन् । यी दुवै कोष अहिले तनावमा छन् । एकातिर ऋणले ऋणको सावौंब्याज तिर्दैन त अर्कातिर लिलाम गरेको धितो पनि विक्री हुन्न ।

सरकारले कर्मचारी सञ्जय कोषको पुँजी उद्योग तथा औद्योगिक क्षेत्रमा लगानी गर्नुपर्ने भनेर नीतिनियम नबनाउँदा पनि आज यो अवस्था आएको हो । यसले एकातिर कर्मचारीहरुको अर्बौ रकम जोखिममा परेको छ, अर्कातिर औद्योगिक क्षेत्रमा लगानी नगर्दा राज्य राजस्व विहीन भएको छ त बेरोजगारी बढेको छ ।

अर्थमन्त्रालय, नेपाल राष्ट्र बैंकलगायत सम्बन्धित निकायले पहिल्यै कर्मचारी सञ्जय कोषको रकम घरजग्गा, गाडी र सेयरमा

लगानी गर्नबाट रोकिदिएको भए आज यो हुदैनथ्यो । सम्बन्धित निकायले समयमै ध्यान नपुर्‍याउँदा आज लाखौं जनता ढुब्ने भएका छन् ।

राजनीतिक दलका नेतादेखि सरकारी कर्मचारी समेतले कर्मचारी सञ्जय कोषमा बचत गरेका छन् । अहिले पनि अर्थ मन्त्रालयले र राष्ट्र बैंकले बजेट वा मौद्रिक नीतिमार्फत घरजग्गा, गाडी र सेयरमा कडाई गरेन । यी क्षेत्रमा लगानी गर्नुहुदैन भनेर कसैले पनि रोकेन ।

उद्योग व्यवसायी र आम सर्वसाधारण घरजग्गा, गाडी र सेयरमा लगानी गर्दा ढुबेको गुनासो गर्छन् । आनाको पाँच हजारमा विक्री नहुने खेतीयोग्य जमिन आनाकै लाख रुपैयाँमा किनेपछि ढुबिहाल्छ नि । यता, एक सय कित्ताको सेयर ३५ सय र दुई रुपैयाँ किलोमा विक्री नहुने फलाम लाख रुपैयाँ किलोमा किनेपछि ढुबिहालिन्छ नि ।

कहिले सासुको, कहिले बुहारीको पालो भनेभै अब ऋण पालो बैंक तथा वित्तिय संस्थाको हो । हिजो यीनीहरुले करोडपतिलाई सडकपति बनाए । र, आज यीनैलाई घरजग्गा, गाडी र सेयरले सडकछाप बनाउने छ ।

अहिले बैंक तथा वित्तिय संस्था आफैंले लगानी गरेको कर्जाका कारण ढुब्ने अवस्थामा पुगेका हुन् । दुई वर्षअघिसम्मआफूसँग चिनजान भएको बैंक तथा वित्तिय स.स्थामा दुई करोड मूल्य पर्ने धितोको प्रमाणपत्र लिएर गएर भनेजति ब्याज, सेवाशुल्क र घुस दिन्छु भने तुरुन्तै कर्ज पाइदैनथ्यो ।

तर, अहिले त्यहीँ धितो लिएर बैंक तथा वित्तिय संस्था गए फिर्ता पठाइन्छ । ९९ प्रतिशत मानिसको घरजग्गा, गाडी र सेयर बैंकको नाममा रोकका रहेको सुनिन्छ । यो क्षेत्र पूरै मन्दीमा छ । डामाडुल भएको छ । मालपोत र यातायातका कर्मचारीहरु काम नभएपछि भिर्ंगा धपाउन थालेका छन् । यसरी यो क्षेत्र मन्दीका कारण ढुब्ने अवस्थामा पुग्दा कर्मचारी सञ्जय कोष र नागरिक लगानी कोषले कसरी बचतकर्ताको रकम फिर्ता गर्छन् ?

राष्ट्र बैंकले अहिले पनि कति रकम व्यक्तिसँग छ, र कति रकम बजारमा छ भनेर खोजतलास गरेको छैन । पछिल्लो समय बजारमा पाँच सय र हजारको नोट हाहाकार भएको छ । कर्हिकतै भेटिँदैन ।

नेपालका बैंक तथा वित्तिय संस्थालाई घरजग्गा, गाडी र सेयरले ढुबाइ छाड्ने भएको छ । बुढोपाकाले भन्थे, चोक्टा खान गएकी बुढी भोलमै ढुबेर मरी । त्यसरी नै घरजग्गा, गाडी र सेयरमा नाफा देखेर कमाउन आएका बैंक तथा वित्तिय संस्था अहिले नराम्ररी ढुबेको छ ।

मर्निसहरुले पनि आफ्नो पुखौली सम्पत्ति बेचेर, जीवन्भर कमाएको रकम बैंक तथा वित्तिय संस्थामा ब्याजको प्रलोभनमा राखे । नेपालका बैंक तथा वित्तिय सस्थामाथि उद्योग वाणिज्य महासंघका पूर्वअध्यक्ष शेखर गोल्छा, अध्यक्ष चन्द्र ढकाल, भाटभटेनी सुपरमार्केटका सञ्चालक मीनबहादुर गुरुङलगायतले चलाउँदै आएका थिए ।

आम सर्वसाधारणले धितो भएपनि कहिल्यै ऋण पाएनन् । अहिले सर्वसाधारण सबैभन्दा बढी भ्रष्टाचारी बैंककै कर्मचारी

रहेको र खातामा भएको रकम समेत कर्मचारीले चोरी गरेको आरोप लगाउँछन् । सरकारी कर्मचारीले पाँच सय रुपैयाँ घुस खाएपनि अख्तियार समात्छ ।

तर, बैंकका कर्मचारी तथा हाकिमहरुले कर्जा दिँदा लाखौं रुपैया घुस दिएपनि अख्तियार समात्दैन । अहिले नै जनताले बैंकका कर्मचारी, अध्यक्ष सञ्चालकलाई दलाली र चोर भन्न थालिसकेका छन् । बैंक तथा वित्तिय संस्था जनताको रकमबाट चलेको संस्था हो ।

तर, जनताकै रकम ठग्ने र लुट्ने काम कर्मचारीले गरे । उनीहरुको गिद्धि आँखा बचतकर्ताको रकममाथि पर्‍यो । पछिल्ला दिनमा बैंककै कर्मचारीद्वारा बचतकर्ताको रकम चोरी गर्ने काम भउपछि अहिले जनता बैंकमा पनि पैस राख्न नहुने बताउँछन् ।

अधिकांश बचतकर्ताले अहिले बैंक तथा वित्तिय संस्था वा कर्मचारी सञ्जय कोषमा बचत गर्न छोडेका छन् । उनीहरु भएको रकम समेत धमाधम निकालिरहेका छन् । अहिले जताततै ठगहरु यत्तिकै भेटिन्छन् । कोही विदेश पठाईदिने प्रलोभनमा ठग्छन् त कोही केको प्रलोभनमा ।

यसरी बाहिर नै ठगहरुको विगबिगी भएपछि बैंकमा पनि ठगहरुको कमी छैन । सिधासाधी जनता बच्न मुस्किल भएको छ । आफैंले राखेको रकम समेत निकाल्न नपाइने भएको छ । चारेतिर लोभी, पापी र ठगहरुको रजगज छ ।

जुनसुकै क्षेत्रमा पनि महासंघ, संघसंस्था खोली जनता ठग्ने काम जारी छ । बैंक तथा वित्तिय संस्थामा पनि यहीँ भइरहेको छ । अहिले सहकारी संघसंस्थाले करोडौं बचतकर्ताको खर्बौ रकम खाँदा समेत राष्ट्रिय सहकारी महासंघका पदाधिकारीहरुलाई कहिले घृणा छैन ।

यता, बैंकका कर्मचारी र हाकिमको मिलोमत्तोमा बचतकर्ताको रकम खातावाटै चोरी हुँदा पनि कोही केही बोलेका छैनन् । भूरादेखि बुढासम्मको मुखमा बैंक तथा वित्तिय संस्था चोर र डग हो भनेर भनिएको सुनिन्छ । जनताले पनि विश्वास गर्न छोडेका छन् ।

सेवा दिने नाममा संघसंस्था खोलेर आम सर्वसाधारणको रकम पचाउनुका साथै राज्य समेत ठग्ने काम भइरहेको छ । जब जनतामा चेतनाको अभिवृद्धि हुन्छ, तब यीनीहरु पनि कानूनको दायरमा आउँछन् । साथै, उनीहरुको ठगीधन्दा समेत बन्द हुन्छ ।

सहकारीका अध्यक्ष र सञ्चालकहरु बचतकर्ताको रकम फिर्ता गर्न नसक्दा रातारात भागेकाछन् । कतिपयलाई त प्रहरीले खोरमा पनि हालेको छ । त्यसरी नै अब कर्मचारी सञ्जय कोष र नागरिक लगानी कोषका हाकिमहरु पनि खारेमा जानुपर्ने छ ।

सहकारी र लघुवित्तको विरोधमा जसरी जनता सडकमा उत्रिएका छन्, त्यसरी नै बैंक र कर्मचारी सञ्जय कोष र नागरिक सञ्जयकोषको विरोधमा जनता सडकमा आउने छन् । बचतकर्तालाई ६ प्रतिशत ब्याज दिएर त्यही रकम घुस खाएर १६ देखि ४८ प्रतिशत ब्याजमा कर्जा लगानी गर्नेहरुको दिन अब अन्त्य हुदैँछ । बैंक तथा वित्तिय संस्थाले जतिपनि पीडित बनाएको छ, ती सबै सडकमा आउने छन् । भक्तपुर

स्वास्थ्य

महिनावारी हुँदा उत्पन्न हुने समस्या योगासनबाट समाधान

- आचार्य कमल पौडेल

महिनावारीको समय अधिकांश महिलाका लागि पीडादायी हुन्छ । पेट दुख्ने र रगत धेरै बग्ने समस्या त छँदैछ, अनियमित महिनावारी, मुड स्वीडजस्ता पनि महिलाले भोगिरहेका हुन्छन् । महिनावारीका बेला हुने पीडाबाट छुटकारा पाउन प्रायः महिलाले दुखाइ कम गर्ने औषधि खाने गर्छन् । नियमित औषधि सेवनले शरीरमा विभिन्न समस्या उत्पन्न गर्न सक्छ । यस्तोमा योगका केही अभ्यास गर्ने हो भने महिनावारीको समयमा हुने समस्याबाट छुटकारा पाउन सकिन्छ ।

सुखासन - शरीरलाई जसरी बस्दा सुविधा हुन्छ, शान्तिमा बाधा आउँदैन, त्यही आसनलाई सुखासन भनिन्छ । बायाँ खुट्टालाई मोडेर पञ्जालाई दायाँ जाँघको मुनि राख्ने, दायाँ खुट्टालाई मोडेर पञ्जालाई बायाँ जाँघको मुनि राख्ने, हातलाई घुँडामाथि राख्ने । यस अवस्थामा लामो सास लिने र छोड्ने गर्नुपर्छ ।

फाइदा - तनाव पीडा हटाइ शारीरिक तथा मानसिक सन्तुलन कायम गर्न सहयोग पुग्छ । जो व्यक्ति ध्यानका कठिन आसनमा बस्न सक्दैनन्, उनीहरुका लागि सरल तथा आरामदायक आसन हो ।

बालासन - यस आसनका लागि पहिले घुँडा टेकेर म्याटमा वज्रासनमा बस्नुहोस् कम्मरलाई सिधा राख्नुहोस् ।

अब गहिरो सास लिएर शरीरको माथिल्लो भागलाई अगाडितिर झुकाउनुहोस् । दुवै हात अगाडि राख्नुहोस् र टाउकोको अगाडि जमिन छुने प्रयास गर्नुहोस् ।

सकेसम्म लामो समयसम्म यस अवस्थामा रहन प्रयास गर्नुहोस् । त्यसपछि सास छोड्दा शरीरको माथिल्लो भाग उठाउनुहोस् र वज्रासन आसनमा फर्कनुहोस् । यो आसन आफैँमा आरामदायी आसन हो ।

फाइदा - यसको अभ्यासले पेट तथा कम्मरमा भएका समस्या ठीक हुन्छन् । शरीरको कठोरता पनि हट्छ । साथै कब्जियत र एसिडिटीको समस्या पनि हट्छ ।

बुद्धकोणासन - महिनावारीको समयमा शरीरको तल्लो आधा भाग भारी महसुस हुन सक्छ । यस्तो अवस्थामा बुद्धकोणासन अति उपयोगी मानिन्छ । यस आसनमा कम्तीमा दुई मिनेटसम्म बस्न सकिन्छ ।

विधि - पलेटी मारेर लगाएर सुखासनमा बस्ने, खुट्टाका पञ्जालाई एकापसमा जोड्ने, घुँडा र जाँघलाई पनि जमिनमा जोडेर राख्ने र गहिरो सास लिदै केहीबेर अभ्यासलाई निरन्तर गरिराख्ने ।

मार्जरी आसन - दुवै घुँडा र दुवै हातले टेकेर जमिनमा विरालो बसेको जसरी बस्ने, गहिरो सास लिने र गर्दनलाई माथि उठाउँदै कम्मरलाई तलतिर राख्ने गर्नुपर्छ । सास छोड्दै गर्दन तल लैजाने र पिठ्युँलाई माथि राख्ने यो अभ्यासलाई कम्तीमा १० पटक गर्न सकिन्छ ।

अनुलोम विलोम प्राणायाम - अनुलोम विलोम प्राणायामले मन एकाग्र हुने र शरीर सन्तुलित बनाउनमा फाइदा गर्छ । ध्यानात्मक आसनमा बस्ने, बायाँ नाकबाट गहिरो सास तान्दै केहीबेर सास रोकेर आज्ञाचक्रमा प्रकाशको ध्यान गर्ने, जतिबेर सजिलैसँग सास रोक्न सकिन्छ, रोक्ने र त्यसपछि दायाँ नाकबाट बिस्तारै सासलाई बाहिर निकाल्नुपर्छ ।

प्राण मुद्रा - कान्छी, अनामिका र बुढी औँलाको अगाडिको भागको टुप्पो मिलाउनुपर्छ ।

फाइदा - शरीरमा ऊर्जा बढ्ने, रोगप्रतिरोधात्मक क्षमता बढाउने,भिटामिनको पूर्ति, उपवासको समयमा भोकप्यासको कमी एवं थकान भगाउँछ ।

अपान वायुमुद्रा - चोर औलालाई बुढी औँलाको फेदमा राखेर हलका थिचेर राख्ने तथा अनामिका, माभी औँला र बुढी औँलाको अगाडिको भाग मिलाउनुपर्छ ।

फाइदा - यसले हृदयरोग, वाथरोग भगाउँछ । शरीरमा आरोग्यताको विकास, यो मुद्रा गरेमा सञ्चो हुन्छ। पेटको ग्याँस, टाउको दुखाइ, पेट दुखाइ, कम्मर दुखाइ, नसासम्बन्धी समस्या, दम, एसिडिटीमा पनि फाइदाजनक छ ।

शवासन - मृत व्यक्तिको लासजस्तो हुन्छ, त्यसै प्रकार निर्जीव भएर शरीरलाई हलका छाडिदिनुलाई शवासन भनिन्छ । यो अवस्थामा शरीरमा दुखाइ बढी हुने हुँदा थकान पनि उस्तै महसुस भइराखेको हुन्छ । शवासनको अभ्यासले शरीर शान्त र ऊर्जा बढाउने काम गर्छ ।

यस अवस्थामा बिस्तारै शरीरको प्रत्येक भागमा बढी ध्यान दिनुहोस् र श्वासप्रश्वासको गति सुस्त राख्नुपर्छ। जब शरीर १०-१२ मिनेटमा पूर्ण रूपमा आराम हुन्छ, तपाईं नयाँ ताजापन महसुस गर्न सक्नुहुन्छ ।

सावधानी - महिनावारीको समयमा शीर्षासन, कपालभौंतीजस्ता गाह्रो खालका आसन गर्नुहुँदैन । यस समय शरीर अन्य बेलाभन्दा कमजोर हुने हुँदा आधिकारिक योग प्रशिक्षकसँग सल्लाह गरेर मात्र अभ्यास गर्नुपर्छ । - अनलाइनखबरबाट

संसद..

राजनीति वृतमा चर्चा छ।

सोही प्रकरण बारे रफ्तारमा कानुनी कारवाही भई रहेकै बेला विगतमा हुने सानो परिमाणको बदला भण्डै एक क्वीन्टल सुन तस्करी प्रकरण त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलबाट भएको छ । यस प्रकरणमा भने, भरिया, कामदार वाहेक अन्य ठूला व्यापारी, मुख्य नाइके पक्राउ पर्न सकेको छैन । यस काण्डमा पनि राजनीतिक दलका नेता, ठूला घरानाका व्यापारी कै संलग्तामा तलैदेखि सेटिङ मिलाएर सुन तस्करी गर्ने क्रममा विमानस्थलबाट बाहिर सिनामंगल सडकमा पुगेको अवस्थामा तस्करी भएको सुन पक्राउ परेको हो । सुन तस्करी काण्डले नेपालको त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल कै बदनाम हुने आशंका पनि गरिन थालिएको छ ।

त्यसतर्फ सरकार संबद्ध पक्ष गम्भीर बन्नु पर्ने बताइएको छ। नकि यस्ता सुन तस्करीसँगै लागु औषध ओसारपसारको ट्रान्जित प्वाइण्टको रुपमा नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल बन्न नसकोस भन्ने तर्फ बेलैमा सरोकारवालाको ध्यान जान पनि त्यतिकै जरुरी बताइन्छ ।

यही सुन काण्डमा पनि प्रत्यक्ष-परोक्ष राजनीतिक दलका नेता तथा कर्मचारीहरूकै संलग्नतामा भएको सोतहरूको दावी छ । तर हालसम्म केही भन्सार अधिकृत, कर्मचारी र सुन बोक्ने भरिया वाहेक राजनीतिककर्मिको नाम भने प्रकाशमा आउन सकेको छैन । जसको अनुसन्धान प्रहरीले मिहीन रुपमा गरिरहेको बताइन्छ । यस्तो जनघाति, राष्ट्रघाति अपराधिक नैतिक पतन र भ्रष्ट गतिविधिले देशकै बदनाम हुने आशंका उत्पन्न गराएको छ । उता कालोबजारी, ठगी, तस्करी, गुण्डागर्दीको निर्मूल र नियन्त्रण गर्ने जिम्मेवारी पाएको प्रहरी प्रशासनसमेत तिनकै आडमा चल्ने गरेको आरोप पनि लाग्ने गरेको छ । अतः प्रहरी प्रशासनले आमनागरिकको सरोकारको विषय र देशमा शान्ति-सुरक्षा, अमन चयनसँगै अपराधजन्य क्रियाकलापको समूल अन्त्यको लागि नैतिक पतन र भष्टाचारी राजनीतिक दलका नेता, कार्यकर्ताको ईश्वारमा भन्दा पनि पेशागत मूल्यमान्यतालाई आत्मसात् गर्दै कर्तव्यनिष्ठ बन्नु पर्ने सरोकारवालाहरु बताउछन् । यस्ता सवालमा सच्चा, इमान्वारितासँगै जनसरोकार, जनजीविकाको पक्षधर नेता तथा सरकारको आदेश भने पालना गरदै अधि बहनुको विकल्प छैन भन्ने पनि त्यतिकै हेक्का राख्नुपर्ने पनि बताइन्छ । त्यसरी दश दलीय सरकारको सक्रियतामा शुरु भएको गैर भट्ानी नागरिक प्रकरणदेखि अन्तर्राष्ट्रिय जगतमै बदनाम हुन सके गरी विगत र वर्तमानमा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल भएर हुने गरेको सुन तस्करीको अनुसन्धान मिहीन तवरले गरी राजनीतिकर्मी हुन वा व्यापारी जो भएपनि तस्करीका मुख्य नाईके पत्ता लगाई कानुनी दायरामा ल्याउन सरकारले सम्बद्ध निकायलाई पूर्ण अधिकार दिईनु पर्ने सम्बद्ध विज्ञहरु बताउछन् । यसले भोलि पुनः कालोबजारी, तस्करी, ढिलासुस्ती, भष्टाचारी, घुसखोरी जस्ता जनद्रोही कार्य हुन नसकोस भन्ने तर्फ आजनै ठोस कदम चलिनु पर्ने सरोकारवालाहरु बताउछन् । त्यसका लागि सरकार, सत्तारूढ र प्रतिपक्ष राजनीतिक दलसमेत एकजुट भई चालु प्रतिनिधिसभा र राष्ट्रियसभा सुन तस्करीको सवाललाई लिएर अवरोध होईन गम्भीर तवरले छलफल गर्दै निचोड निकाल्न सक्नु पर्ने आमनागरिकाको धारणा रहको छ ।

नेपालमा...

साउन अगस्ट नौ तारिखको दिन सम्पन्न हुने २९औँ विश्व आदिवासी दिवस नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघको अगुवाइमा मनाउने तयारी गरिरहेको हो। हरेक वर्ष अगस्ट ९ मा मनाइने विश्व आदिवासी दिवस यस वर्ष पनि मनाउन लागिएको हो । नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघको हालै बसेको बैठकले २ ९ औँ विश्व आदिवासी दिवस मनाउन महासंघका केन्द्रीय अध्यक्ष गोल्जे लामा शेर्पाको संयोजकत्वमा सचिवालयका पदाधिकारीहरू सदस्य रहने गरी मूल समारोह समितिसमेत गठन गरेको जनाएको छ । मूल समारोह समितिमा महासंघमा आवद्ध विभिन्न जातीय संघसंस्थाका

पदाधिकारी,सदस्यहरूको सम्लग्नतामा समिति गठन भएको बताइएको छ । त्यस्तै नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघले संयुक्त राष्ट्र संघले यो सालका लागि तय गरेको मूल उद्घोषलाई मध्नजर राख्दै “पहिचान र अधिकार सुनिश्चितताका लागि आदिवासी जनजाति आन्दोलनमा सहभागी बनौ, परम्परागत ज्ञान, सीपको प्रवर्द्धन गर्दै पुर्ख्यौली भूमि,भाषा र सम्पत्तिको संरक्षण गरौ ।” भन्ने मूल नारासमेत तय गरेको जनाएको छ । यस्तै

बैठकले विश्व आदिवासी दिवसको अवसरमा काठमाडौँमा आयोजना गरिने मूल समारोहमा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डलाई प्रमुख अतिथिको रुपमा आमन्त्रण गर्ने निर्णयसमेत गरिएको महासंघ स्रोतले जानकारी गराएको छ । सो समारोहका अवसरमा विभिन्न जातीय समुदायहरूको पहिचान भत्कने पहिर्न सहितको फाँकी-जुलुश, च्याली प्रदर्शन गर्दै जाति विशेषको खानाका परिकार महोत्सव अर्थात् फुड फेस्टिभलहरू आयोजना गरिनुका साथै विविध सांस्कृतिक कार्यक्रमहरू पनि प्रस्तुत गरिने बताइएको छ ।

विश्व आदिवासी दिवसको अवसरमा विभिन्न जातीय संघसंस्थाहरूसँग मिलेर साताव्यापी भिन्न कार्यक्रम गरिने महासंघले जनाएको छ । यद्यपि ती कार्यक्रमको विस्तृत जानकारी भने, पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गरी सार्वजनिक गरिने आदिवासी जनजाति महासंघले जनाएको छ । संयुक्त राष्ट्र संघले सन् १९९४ देखि ९अगस्टलाई विश्व आदिवासी दिवसका रुपमा मनाउने घोषणा गरेपछि हरेक वर्ष यो दिवस मनाइदै आएको हो।फलस्वरूप आदिवासीहरूले हरेक वर्षको ९ अगस्टलाई अन्तर्राष्ट्रिय आदिवासी दिवसको रुपमा मनाउने गरेका हुन् ।

हत्वागढी....

भाषामा ‘दिमा’ भनेको बजू र ‘लुङ’ भनेको ढुङ्गा हो । त्यसैले उद्यानको नाम दिमालुङ राखिएको हो । किरात समुदायले वर्षमा दुई पटक यस क्षेत्रमा साकेन्वा नाच्ने र पुज्ने गरेका छन् । दिमालुङ उद्यानको आवश्यक व्यवस्थापनका लागि प्रदेश सरकारको रु २५ लाख र गाउँपालिकाको सात लाखमा थप काम गर्ने योजना रहेको गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले जानकारी दिएका ।

नागरिक..

सफल नागरिक उन्मुक्ति पार्टी र सबैभन्दा पुरानो मधेशवादी पार्टी नेपाल सदभावना पार्टी विच एकीकरण भएको छ । नागरिक उन्मुक्ति पार्टीका संरक्षक रेशमलाल चौधरी र सदभावना पार्टीका अध्यक्ष रामकुमार महतो विच तीन वुँदे सहमति भएपछि एक्ता भएको हो । दुई पार्टीले गरेको सहमति अनुसार अगामी एक्ता महाधिवेशनसम्मका लागि एकीकृत पार्टीको नाम नागरिक उन्मुक्ति पार्टी हुने, दुवै पक्ष विच सम्भौता भए पश्चात् महाधिवेशनसम्म भण्डा, चुनाव चिन्ह, छाप र विधान नागरिक उन्मुक्ति पार्टीले प्रयोग गर्ने र केन्द्रीय निकायदेखि स्थानीय तहसम्मका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको समायोजन दुवै पार्टी विचको आन्तरिक सहमति अनुसार गर्दै अधि बढ्ने जनाएको छ ।आइतवार जनकपुरधाममा आयोजित नागरिक उन्मुक्ति पार्टी र नेपाल सदभावना पार्टीबीच एकीकरण कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै नेता चौधरीले आफू साढे वर्षसम्म जेलमा बस्दा यहाँको मधेशवादी दलले आफूलाई स्वीकार गर्न नमानेको तर चुनावमा मेरो नाम भजाउने काम मात्र गरेको आरोप लगाए ।

आफनो रिहाई र मुक्तिको विषयमा उनीहरु भाषण मात्र गरेको र व्यवहारमा कुनै पनि काम कडाईका साथ गर्न नसकेको उनको आरोप छ । मधेशी दलका नेताहरूको क्रमि वुभ्रेपछि आफू जेल बसाईकै क्रममा नागरिक उन्मुक्ति पार्टी गठन गरेर थरुहट प्रदेशमा १६ वटा सांसद जित्न सफल भएको भन्दै उनले थरुहट प्रदेशमा शासन गरिरहेको नाउपा अगामि निर्वाचनमा मधेश प्रदेशमा अत्यधिक मतले जितेर सरकारको नेतृत्व गर्ने दावी गरे ।

नेपाल सदभावना मात्र होइन दुई/चारवटा मधेशवादी दलहरु अझै सम्पर्कमा रहेको र उनीहरूसँग पनि एकीकरण गरी आउदो निर्वाचनमा मधेशमा पनि नागरिक उन्मुक्ति

पार्टीले आफ्नो सरकार बनाउने उनको जिकिर छ । कार्यक्रममा नेपाल सदभावना पार्टीका अध्यक्ष रामकुमार महतोले मधेश क्रान्तिको योद्धाको रुपमा रहेका नेता चौधरी पनि मधेशवादी दलमै आवद्ध रहेका बेला पक्राउ परेपनि मधेशवादी दलहरूले उनको रिहाई र न्यायका लागि नाटक गरेर चुनावमा नाम भजाउने काम मात्र गरेको आरोप लगाए ।

यायोक्खाले....

गर्ने सम्मानका विधामा शिक्षातर्फ विद्यावारिधी हासिल गरेका, खेलकुदतर्फ नेपालको प्रतिनिधित्व गरी कब्ज, कब्ज, क्कष्वल न्कभक, इफिउध्थ न्कभक आदिमा पदक प्राप्त गरेका, संवैधानिक निकायका प्रमुख, निजामति क्षेत्रमा नेपाल सरकारको विशिष्ट श्रेणी (मुख्य सचिव, सचिव), नेपाल सरकारको विभिन्न प्रज्ञा प्रतिष्ठानमा कुलपती, सुरक्षा निकायका प्रधान सेनानुती, महानिरीक्षक, प्रतिष्ठित संस्थानहरूका महाप्रबन्धक, प्रमुख कार्यकारी निर्देशक वा सो सरहको जिम्मेवारीको पद धारण गरिरहेको कुनै व्यक्तित्वहरु,

विश्वको सर्वोच्च शिखर चोमोलुङमाको सफल आरोही, संस्थामा स्थापित प्रचलन, मूल्य र मान्यता अनुसार कुनै पनि उच्च कोटि या गर्विलो क्षेत्रमा प्रथम पटक सफलता हासिल गरेका व्यक्तित्वहरु, विशेष किसिमको अद्भूत कार्य गरी नेपाल सरकारबाट पुरस्कार प्राप्त व्यक्तित्हरु, विभिन्न व्यवसाय, कला, साहित्य लगायत विभिन्न विद्या र क्षेत्रमा विशेष दखल राख्ने, समुदायमा योगदान गरेको र सफलता हासिल गर्ने व्यक्तित्वहरूलाई किरायाले सम्मान गर्न लागेको सूचनामा बताइएको छ ।

धरानमा....

हजार ३५३ जना डेड्डु सङ्कर्मित देखिएको जानकारी दिएका छन् । जनस्वास्थ्य अधिकृत मेहताका अनुसार परीक्षण गरिएका मध्ये ५९ प्रतिशतमा डेड्डुबाट संक्रमित भएको हो । यस्तै धरानको ११, १५, १७ र १८ नम्बर वडा वढी प्रभावित भएको बताइएको छ । संक्रमण बढेपछि वीपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान धरानमा १ सय ५० जनासम्म अट्ने गरी डेड्डुको छुट्टै वाड सञ्चालन गरिनुका साथै डेड्डुका लागि छुट्टै किलिन्क पनि सञ्चालन गरिएको छ । यसैगरी

डेड्डु नियन्त्रणका लागि धरानमा ‘सर्च एण्ड डिस्ट्र्योय’ अभियान सञ्चालन गरिहेको पनि जनस्वास्थ्य अधिकृत मेहताले बताए । धरानमा २४० वटै टोल विकास संस्थालाई डेड्डु नियन्त्रण अभियानका लागि प्रयोग गरिएको जनाइएको छ ।

कानुन.....

नेपाल तामाङ घेदुङले प्रहरी परिसरमा अस्ति जाहेरी दिएका थिए। उनी माथि जातीय भेदभाव सहित दुई वटा कसुरमा कारवाही गर्न जाहेरीमा माग गरिएको छ । प्रहरी परिसर काठमाडौले पाण्डेको खोजी भइरहेको जनाएको छ। यहीं साउन ७ गते प्राइम टाइम टेलिभिजनबाट प्रसारित ‘चिया गेल’ कार्यक्रममा १८९० को समयमा प्रतिपादित इटालियन अपराध शास्त्री शिजरे लोमब्रोस्को सिद्धान्तलाई लिएर अधिवक्ता भगवती पाण्डेले कुनै जातजातिमा अर्थात् तामाङ जातिमा दाजु बहिनी विच विवाह हुन्छ र तिनबाट जन्मेका बच्चा कट्टरवादी हुने भनि अभिव्यक्ति दिएकी थिइन् । तर लोमब्रोस्को सिद्धान्तको मूल्यमान्यता समाप्त भइसकेको अन्य विद्वानहरूले विगतमा नै खण्डन गरिसकेका थिए । उनीले मुस्लिम समुदायको जसरी तामाङको दाजु बहिनी विच कथित हाडनाता विवाह गरेकोले अपराध बढेको बताएकी थिइन् । संविधानतः एन कानुनमा जेजे रहे पनि जातजातिको सामाजिक कानुन (ह्युल ठिम) अनुसार विवाह गर्न पाउने उल्लेख गरिएको छ । यसो हुँदाहुँदै पनि कथित अधिवक्ता पाण्डे मनुस्मृतिबाट प्रभावित भई नथिलय चेतका दृष्टिकोणले प्रस्तुत भएकी आरोपसमेत लगाइएको छ ।

कुलपति.

“आदिकवि भानुभक्त आचार्यले भाषाका माध्यमबाट विश्वभरका नेपालीलाई एकसूत्रमा बाँजे काम गरेकोमा सद्गाना गर्दै आफू कोलकातामा आएर भानुजयन्तीको सन्दर्भमा अभिनन्दित हुन पाउँदा हर्षानुभूति भएको बताए । नेपालबाहिर रहेर पनि नेपाली भाषा, साहित्य र संस्कृतिको विकासका लागि नेपाली जनकल्याण समितिले गरेको योगदान निकै महत्त्वपूर्ण रहेकोमा

आभार व्यक्त गरेका थिए । यसैगरी प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका परिषद् सदस्य डा.मधुसूदन गिरीले अनेकतामा एकता स्थापना गर्ने महत्त्वपूर्ण काम आदिकवि भानुभक्त आचार्यले गरेको बताउँदै नेपालका सबै जातजाति र कोलकातालगायत विश्वभरिका सबै नेपाली विच सदभाव, सौहार्द रुपमा एकताको काम गरेको स्मरण गर्दै हामी नेपालबाट यहाँ आएर एकैै भावनामा गाँसिएको बताएका थिए। यसैगरी कार्यक्रममा पश्चिम बङ्गालका सहकारी मन्त्री रायले भानुभक्तका नाममा हावडामा सडक निर्माणको निर्णय भइसकेको जानकारी दिँदै भानुभक्त आचार्यको प्रतिमा बनाउन सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका थिए ।

क ा ल क ा त ा ि र ि थ त नेपाली महावाणिज्य दूतावासका उपमहावाणिज्यदूत कर्णप्रसाद तिमिल्सिना, नेपाली जनकल्याण समितिका प्रमुख सल्लाहकार धर्मराज बराल, पत्रकार तथा कवि प्रकाश सिलवाल,भारतीय प्राध्यापक डा. सत्यप्रकाश तिवारी, प्रवासी नेपाली संघ, भारतका अध्यक्ष नारायणप्रसाद होमागाई, ‘विहानी’ पत्रिकाका सम्पादक नरविक्रम थापालगायतले भानुभक्तको योगदानको चर्चा गर्दै विश्वभरका नेपालीलाई एकताको सूत्रमा बाँध्न महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको बताएका थिए ।

नेपाली जनकल्याण समिति कोलकाताका अध्यक्ष बद्धीविक्रम थापाले विभिन्न समयमा साहित्यिक गोष्ठी, सम्मेलन, अन्तर्र्रिया, सांस्कृतिक प्रदर्शन, रक्तदान, एम्बुलेन्स सञ्चालन, गङ्गासागर मेलामा स्वास्थ्य उपचार शिविर सञ्चालन गर्दै आएको कुरा जानकारी गराएका थिए ।

उक्त कार्यक्रमको सञ्चालन नेपाली जनकल्याण समितिका महासचिव रामबहादुर कार्कीले गरेको भानु जयन्ती कार्यक्रम भव्यताका साथ सम्पन्न भएको थियो ।

दलित...

तथानाम जातीय भेदभावजन्य गाली गलौज गरी निर्माणधीन घर भत्काउँदै वालीनालीसमेत नष्ट गरेको आयोगका सदस्य एवम प्रवक्ता सुन्दर पुर्कुटीले प्रकाशित विज्ञप्तिमा भनिएको छ । नेपाल दलित आयोगले पीडित परिवारलाई उचित क्षतिपूर्ति सहित सत्य तथ्य पत्ता लगाई दोषीलाई तत्काल कानुनी दायरामा लिई जातीय तथा अन्य सामाजिक छुवाछुत र भेदभाव (कसुर र सजाय) ऐन, २०६८ अनुसार कानूनी कारवाही गर्न पनि सम्बन्धित निकायको ध्यानाकर्षण गरिइएको प्रवक्ता पुर्कुटीले बताएका छन् । ‘नेपालको संविधान २०७२मा उल्लेख भए अनुसार सबै नागरिक कानुनको नजरमा बराबर रहेको र कसैले पनि जात, धर्म, वर्ग र क्षेत्रको आधारमा भेदभाव हुन नहुने यदि कहि कसैले प्रथा परम्पराको नाममा विभेदजन्य व्यवहार गरेको पाईएमा कानुन अनुसार कारवाही गरिने गरी ऐन लागु भैसकेको अवस्थामा यसको प्रभावकारी कार्यन्वयन गरी जनताको सम्मानपूर्वक वाचन पाउने, आफ्नो सम्पत्तिको भोग चलन गर्न पाउने अधिकारको पूर्ण ग्यारेन्टी गर्न र संविधान ...विरोधी घटनालाई उन्मूलन गर्ने सम्बन्धित निकाय गम्भीर भई कानुनी शासनको प्रत्याभूति गराउनसमेत अनुरोध गरिन्छ ।’ आयोगद्वारा प्रकाशित विज्ञप्तिमा भनिएको छ ।

पर्यटन.....

दलुदलु हैरेर बस्नु वाहेक के गर्नु ? यसै क्रममा मन्त्री किरातीले नेपालमा सरकारी संयन्त्रको काम गराई निकै भन्फटिलो भएको बताउँदै कुनै पनि काम गर्न ज्यादै घुमाउरो प्रक्रिया पूरा गर्नु पर्ने दुखेसो पोख्दै बुद्ध जयन्तीको अवसर पारेर मैले लुम्बिनीमा सात दिनको लागि फ्री भिसा लागू गरौं

भनेर मैले क्याबिनेटमा प्रस्ताव लगे प्रधानमन्त्री सहि प्राय सबैको धारणा सकारात्मक थियो, तर पनि प्रस्ताव फेल भयो । किनभने हाम्रो अर्थ मन्त्रालय भिसाबाट कति धेरै डलर आउँछ भनेर हिसाब गरेर बसेको रहेछ । त्यसले कति हजार डलर आएर पर्यटनको क्षेत्रमा ठूलो योगदान गर्ने भन्ने हामीले बुझ्ने सकिरहेका छैनौं । हाम्रो सोच जमाना अनुसारको छैन । जहाजमा भ्याट लाग्यो तर अनलाईनबाट टिकट काट्छ भन्ने त्यो लेखेलाई थाहै छैन । ’

यसैगरी मन्त्री किरातीले पर्यटन र संस्कृति नीतिमा नै परिवर्तन गर्नु पर्ने र सबै सरोकारवालाहरूको पक्ष त्यहाँ हुनुपर्ने बताउँदै नयां पुस्ताले निराश नबनि अधि बढे केही गर्न सकिने सम्भावना रहेको मन्त्री किरातीको भनाइ थियो ।

समस्या.....

हुँदैन । त्यसो भएकोले मुख्य कुरा चाहिँ के हो भने ती समस्याहरूको समाधान गर्नु चाहिँ महत्त्वपूर्ण कुरा हो । तसर्थ, मैले यहाँहरूबाट खोज्ने सहयोग भनेको समस्यालाई औल्याउनुका साथै समाधान खोज्ने सन्दर्भमा पनि सहयोग चाहिन्छ । यो किसिमबाट समाधान गरौं, यो किसिमले जाऔं भन्ने रचनात्मक किसिमको प्रस्तावहरु आएको खण्डमा निश्चय नै सरकारको ठाउँमा अथवा शिक्षा मन्त्रालयमा ती विषयहरूलाई समाधान गर्ने गरी अगाडि बढ्न सदैव म सकारात्मक रहेको कुरा निवेदन गर्न चाहेको बताए । समाजवादका अनेकौ रुपहरु विकसित भएर आएका छन् । जस्तो लोकतन्त्रमा, ‘फ्रन्च रेवलुशन’पछि व्यक्तिगत स्वतन्त्रताको कुराले धेरै महत्व पायो । लेख्ने, बोल्ने, छाप्ने, सभा-सम्मेलन गर्ने, विरोध प्रदर्शन गर्ने, संगठन बनाउने, आर्वाधिक निर्वाचन लड्ने आदि-इत्यादि । जसलाई अहिले हामी ‘औपचारिक लोकतन्त्र’ भनेर चिन्छौं । तर, त्यसले मात्रै लोकतन्त्र पूर्ण भएन । लोकतन्त्र अघुरो भयो भनेर ‘अक्टुबर रेवलुशन’ भयो, ‘फ्रिन्च रेवलुशन’ले पुगेन । ‘अक्टुबर रेवलुशन’ले राजनीतिक अधिकारलाई व्यक्तिगत स्वतन्त्रताका साथसाथै आर्थिक समानता, आर्थिक अधिकार, आर्थिक मुक्तिको अवधारणालाई अगाडि ल्यायो । ‘अक्टुबर रेवलुशन’पछि, आजसम्म विकसित भएर आउँदा ‘इन्क्लुसिब डेमोक्रेसी’को अवधारणा आएको छ । लोकतन्त्र कस्तो ? समावेशी किसिमको । कोही पनि पछि नछुट्दुन, कसैलाई पनि पछाडि नछाडियोस् । सबैलाई संगसँगै लिएर जाऊन् । ऋषेदको भनाइजस्तो सँगै हिंडौं, सँगै अगाडि बढौं, सँगैसँगै यात्रा गरौं । हाम्रा आर्कांक्षार समान छन्, हाम्रा हृदयहरु समान छन्, हाम्रा चाहनाहरु समान छन्, हाम्रा भावनाहरु समान छन् भन्ने किसिमको ठाउँमा हामी अगाडि जानु पर्ने अवस्था छ।समाजवावालाई हामीले देशको यथार्थ अनुकूल व्याख्या गर्नु सक्नुपर्छ, बुझ्न सक्नुपर्छ, नीति निर्माण गर्न सक्नुपर्छ र लागु गर्न सक्नुपर्छ । तब मात्रै हामी सफल प्रयोक्ता हुन सक्छौं, ।’ व्याख्याता मात्रै होइन ।

अर्को कुरा, अहिले विद्यालय शिक्षा ऐन आएको छ, बहुत कठिनाइका साथ सात वर्षपछि आएको छ । यसका लागि अर्थ मन्त्रालयले आर्थिक दायित्व पर्ने विषयवस्तुहरुमा छलफलको माग गरेकोले हामी छलफल गर्न गयौं । त्यहाँबाट बल्लतल्ल अधि प्रधानमन्त्रीजीले भन्नुभए जस्तै विद्यालय शिक्षा ऐन आउने मंगलबार मन्त्रिपरिषद्वारा संसदमा जाने कुरा

सुनिश्चित गरेर म यहाँहरूको बिचमा आएको जानकारी दिए । यसरी धेरै खाले समस्याहरूलाई नाच्दै नाच्दै अब त्यो संसदमा प्रवेश पाउने ठाउँसम्म पुगेको छ । जसले स्थानीय तहलाई माध्यमिक शिक्षा सञ्चालन गर्ने अधिकार दिन, शिक्षण पेसालाई सम्मानजनक बनाउनका साथै त्यसलाई गुणात्मक बनाउने र संविधानमा व्यवस्था गरिएको निःशुल्क अनिवार्य शिक्षालाई कार्यान्वयन गर्ने आधारहरु खडा गर्ने सुनिश्चितता गर्ने प्रयास गरिएको छ । त्यस आधारमा ऐनको मस्यौदा भएर संसदमा जाँदैंछ र स्वाभाविक हिसावले संसदले त्यसलाई आवश्यकताअनुरूप अझै परिमार्जन गर्नेछ, अझै छलफल र संशोधन गर्ने कुराहरु गर्नेछ, जो संसदको सार्वभौम अधिकारको कुरा रह्यो ।यसवाहेक, अब मेरो कार्यसूचीमा स्वाभाविक हिसावले उच्च शिक्षा सम्बन्धी छाता ऐन परेको छ । उच्च शिक्षा सम्बन्धी छाता ऐन आउने सिलसिलामा स्वाभाविक हिसावले उच्च शिक्षामा देखा परेका समस्याहरु, विकार-विकृतिहरु, संशोधन तथा परिमार्जन गर्नु पर्ने विषयवस्तुहरुलाई पनि त्यसबाट समाधान दिने प्रयत्न गर्नेछु ।

संविधानले हामीलाई मौलिक हकको रुपमा धेरै चिज दिएको छ । मौलिक हक तबसम्म कार्यान्वयनमा आउँदैन, तबसम्म त्यसलाई कार्यान्वयन गरिनेचय नै सरकारको ठाउँमा अथवा शिक्षा मन्त्रालयमा ती विषयहरूलाई समाधान गर्ने गरी अगाडि बढ्न सदैव म सकारात्मक रहेको कुरा निवेदन गर्न चाहेको बताए । समाजवादका अनेकौ रुपहरु विकसित भएर आएका छन् । जस्तो लोकतन्त्रमा, ‘फ्रन्च रेवलुशन’पछि व्यक्तिगत स्वतन्त्रताको कुराले धेरै महत्व पायो । लेख्ने, बोल्ने, छाप्ने, सभा-सम्मेलन गर्ने, विरोध प्रदर्शन गर्ने, संगठन बनाउने, आर्वाधिक निर्वाचन लड्ने आदि-इत्यादि । जसलाई अहिले हामी ‘औपचारिक लोकतन्त्र’ भनेर चिन्छौं । तर, त्यसले मात्रै लोकतन्त्र पूर्ण भएन । लोकतन्त्र अघुरो भयो भनेर ‘अक्टुबर रेवलुशन’ भयो, ‘फ्रिन्च रेवलुशन’ले पुगेन । ‘अक्टुबर रेवलुशन’ले राजनीतिक अधिकारलाई व्यक्तिगत स्वतन्त्रताका साथसाथै आर्थिक समानता, आर्थिक अधिकार, आर्थिक मुक्तिको अवधारणालाई अगाडि ल्यायो । ‘अक्टुबर रेवलुशन’पछि, आजसम्म विकसित भएर आउँदा ‘इन्क्लुसिब डेमोक्रेसी’को अवधारणा आएको छ । लोकतन्त्र कस्तो ? समावेशी किसिमको । कोही पनि पछि नछुट्दुन, कसैलाई पनि पछाडि नछाडियोस् । सबैलाई संगसँगै लिएर जाऊन् । ऋषेदको भनाइजस्तो सँगै हिंडौं, सँगै अगाडि बढौं, सँगैसँगै यात्रा गरौं । हाम्रा आर्कांक्षार समान छन्, हाम्रा हृदयहरु समान छन्, हाम्रा भावनाहरु समान छन् भन्ने किसिमको ठाउँमा हामी अगाडि जानु पर्ने अवस्था छ।समाजवावालाई हामीले देशको यथार्थ अनुकूल व्याख्या गर्नु सक्नुपर्छ, बुझ्न सक्नुपर्छ, नीति निर्माण गर्न सक्नुपर्छ र लागु गर्न सक्नुपर्छ । तब मात्रै हामी सफल प्रयोक्ता हुन सक्छौं, ।’ व्याख्याता मात्रै होइन ।

अर्को कुरा, अहिले विद्यालय शिक्षा ऐन आएको छ, बहुत कठिनाइका साथ सात वर्षपछि आएको छ । यसका लागि अर्थ मन्त्रालयले आर्थिक दायित्व पर्ने विषयवस्तुहरुमा छलफलको माग गरेकोले हामी छलफल गर्न गयौं । त्यहाँबाट बल्लतल्ल अधि प्रधानमन्त्रीजीले भन्नुभए जस्तै विद्यालय शिक्षा ऐन आउने मंगलबार मन्त्रिपरिषद्वारा संसदमा जाने कुरा

सुनिश्चित गरेर म यहाँहरूको बिचमा आएको जानकारी दिए । यसरी धेरै खाले समस्याहरूलाई नाच्दै नाच्दै अब त्यो संसदमा प्रवेश पाउने ठाउँसम्म पुगेको छ । जसले स्थानीय तहलाई माध्यमिक शिक्षा सञ्चालन गर्ने अधिकार दिन, शिक्षण पेसालाई सम्मानजनक बनाउनका साथै त्यसलाई गुणात्मक बनाउने र संविधानमा व्यवस्था गरिएको निःशुल्क अनिवार्य शिक्षालाई कार्यान्वयन गर्ने आधारहरु खडा गर्ने सुनिश्चितता गर्ने प्रयास गरिएको छ । त्यस आधारमा ऐनको मस्यौदा भएर संसदमा जाँदैंछ र स्वाभाविक हिसावले संसदले त्यसलाई आवश्यकताअनुरूप अझै परिमार्जन गर्नेछ, अझै छलफल र संशोधन गर्ने कुराहरु गर्नेछ, जो संसदको सार्वभौम अधिकारको कुरा रह्यो ।यसवाहेक, अब मेरो कार्यसूचीमा स्वाभाविक हिसावले उच्च शिक्षा सम्बन्धी छाता ऐन आउने सिलसिलामा स्वाभाविक हिसावले उच्च शिक्षामा देखा परेका समस्याहरु, विकार-विकृतिहरु, संशोधन तथा परिमार्जन गर्नु पर्ने विषयवस्तुहरुलाई पनि त्यसबाट समाधान दिने प्रयत्न गर्नेछु ।

संविधानले हामीलाई मौलिक हकको रुपमा धेरै चिज दिएको छ । मौलिक हक तबसम्म कार्यान्वयनमा आउँदैन, तबसम्म त्यसलाई कार्यान्वयन गरिनेचय नै सरकारको ठाउँमा अथवा शिक्षा मन्त्रालयमा ती विषयहरूलाई समाधान गर्ने गरी अगाडि बढ्न सदैव म सकारात्मक रहेको कुरा निवेदन गर्न चाहेको बताए । समाजवादका अनेकौ रुपहरु विकसित भएर आएका छन् । जस्तो लोकतन्त्रमा, ‘फ्रन्च रेवलुशन’पछि व्यक्तिगत स्वतन्त्रताको कुराले धेरै महत्व पायो । लेख्ने, बोल्ने, छाप्ने, सभा-सम्मेलन गर्ने, विरोध प्रदर्शन गर्ने, संगठन बनाउने, आर्वाधिक निर्वाचन लड्ने आदि-इत्यादि । जसलाई अहिले हामी ‘औपचारिक लोकतन्त्र’ भनेर चिन्छौं । तर, त्यसले मात्रै लोकतन्त्र पूर्ण भएन । लोकतन्त्र अघुरो भयो भनेर ‘अक्टुबर रेवलुशन’ भयो, ‘फ्रिन्च रेवलुशन’ले पुगेन । ‘अक्टुबर रेवलुशन’ले राजनीतिक अधिकारलाई व्यक्तिगत स्वतन्त्रताका साथसाथै आर्थिक समानता, आर्थिक अधिकार, आर्थिक मुक्तिको अवधारणालाई अगाडि ल्यायो । ‘अक्टुबर रेवलुशन’पछि, आजसम्म विकसित भएर आउँदा ‘इन्क्लुसिब डेमोक्रेसी’को अवधारणा आएको छ । लोकतन्त्र कस्तो ? समावेशी किसिमको । कोही पनि पछि नछुट्दुन, कसैलाई पनि पछाडि नछाडियोस् । सबैलाई संगसँगै लिएर जाऊन् । ऋषेदको भनाइजस्तो सँगै हिंडौं, सँगै अगाडि बढौं, सँगैसँगै यात्रा गरौं । हाम्रा आर्कांक्षार समान छन्, हाम्रा हृदयहरु समान छन्, हाम्रा भावनाहरु समान छन् भन्ने किसिमको ठाउँमा हामी अगाडि जानु पर्ने अवस्था छ।समाजवावालाई हामीले देशको यथार्थ अनुकूल व्याख्या गर्नु सक्नुपर्छ, बुझ्न सक्नुपर्छ, नीति निर्माण गर्न सक्नुपर्छ र लागु गर्न सक्नुपर्छ । तब मात्रै हामी सफल प्रयोक्ता हुन सक्छौं, ।’ व्याख्याता मात्रै होइन ।

* स्वतन्त्र पत्रकार, प्रकाशक/सम्पादक: विश्वराज किरात * मो. 9851313657, 9803166533 * फ्याक्स नं. 55429941 * विशेष प्रतिनिधि: आई. वी. लिम्बू * प्रमुख व्यवस्थापक: वी.के. बान्तवा राई * कानुनी सल्लाहकार: अधिवक्ता जुनमाया राई *

G.P.O. Box No. 7412 * Charkhalroad, Dillibazar, Kathmandu * email: sumnimaweekly@gmail.com * कम्प्युटर : श्रीला मगर * मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं ।